

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno ..... Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji ..... Din 20
v inozemstvu 40

SLOVENEK

Cene inseratov:
Enostopna petina vrata mal
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50;
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana id.
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izaja vsak dan izvzemli
nedeljska in dneva po praz-
niku ob 5. uri jutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 na naročalno in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797.

Kaj bo?

To vprašanje leži na ustih vsakega, ki se zanima za razvoj naše državne politike, od katerega je odvisno dobro države in zadovoljnost njenih narodov. To vprašanje zastavlja danes politično misleč človek iz najvišje gorske vasice. Saj se za usodo države zanima slehern državljani, ki se danes hvalabogu že zaveda, da je z usodo države združena njegova lastna usoda. Politika ni več privilegij posameznikov, ampak celotnega naroda in to je prav in dobro. Na vprašanje »kaj bo?« je pa danes težje odgovoriti kakor kdajkoli prej. Nihče ne more dati na to vprašanje točnega odgovora. Vsaka stranka, ki predstavlja del državljanov, pač ve, kaj ona hoče, katere politične cilje da zasleduje, ve več ali manj tudi, kaj mislijo druge stranke, ne more pa z vso gotovostjo napovedati, kako se bo naša notranja politika razvila v bližnji bodočnosti.

Dolgo smo čakali na vladno deklaracijo, ki naj bi položaj razjasnila, pa deklaracija samoradikalne vlade je vse razočarala. Nobenega žarka ni prinesla v motni položaj. Po jasnem govoru poslanca dr. Hohnjeza se je dvignil ministrijski predsednik N. Pašić, ki pa je položaj še bolj zamotal. Vladna deklaracija je puščala otvorjena vrata sporazumu, dasi je naznačila nadaljevanje centralističnega režima, ki ga Slovenci in Hrvati vsled štiriletnih izkušenj brezpogojno zavračajo. Pašićev govor je pa razjasnil položaj v toliko, da je avtonomistična opozicija začela resno dvomiti, da je radikalna stranka sploh kdaj resno mislila na sporazum, v čemer jo potrjuje tudi srbsko radikalno časopisje, ki klevče vso našo politiko v preteklosti, očita SLS neiskrenost in psuje revizionistično opozicijo, tako da je Radić s svojimi govori o »političnih magaricah« v primeri s tem časopisjem pravi žentimen. Pašić je s svojim govorom v toliko pojasnil stališče svoje stranke in vlade, toda položaj je s tem postal še bolj zamotan. Njegov govor je po našem naziranju napoved, da bo radikalna stranka nadaljevala centralistično politiko, politiko velesrbske hegemonije. Na tej naši sodbi ne izpremeni tudi prav nič dejstvo, da je govoril radikalni prvak Ljuba Jovanović povsem v nasprotnem smislu Pašićevega govora in smo njegova izvajanja z zadovoljstvom beležili. Tudi minister dr. Velizar Janković, katerega govor je slovensko demokratsko časopisje zlohotno izkrivljalo in mu podtikalo mnenja, ki jih ni izrazil, je govoril jasno in nadvse odločno za sporazum.

Za nas nastane vprašanje, kaj naj si mislimo o radikalni stranki? Ali je g. Pašić izrazil pravo mnenje radikalne stranke ali gg. Ljuba Jovanović in dr. Velizar Janković? Ali igra radikalna stranka dvojno igro in to mi imenujemo neiskrenost, ali pa je v svojih političnih ciljih neednina, razdvojenost? Radikalni politiki, ki so se izjavljali ves čas za sporazum, trdijo tudi še po Pašićevem govoru, da bo radikalna stranka sporazum in da g. Pašić pravzaprav ni tako mislil, kakor je govoril. Mi se zavedamo, da govori g. Pašić včasih zelo konfuzno, tudi to pot je bil v formalnem oziru zelo konfuzen, toda povedal je dosti točno, kaj da misli o sporazumu, in to je za nas merodajno vsled tega, ker mislimo, da živa g. Pašić vsled svoje politične preteklosti v stranki takšno avtoriteto, da bi tudi večina radikalnega kluba proti njegovi koncepciji ne uspela. Zato za bližnje računamo z izjavo g. Pašića in ne z drugimi mišljenji v radikalni stranki. Mi smo prepričani, da ideja sporazuma kljub klevetam srbskega časopisja in slovenskih korupcionistov, ki padajo lastnemu narodu v hrbet, ne bo zamrla, marveč bo pognala globlje korenine, četudi po hujši borbi nego je bila dandanes, ker je ta ideja zdrava in potrebna.

Kaj bo torej? Kdo more na to z vso sigurnostjo odgovoriti, ker je kljub Pašićevemu govoru danes toliko možnosti, ki niso odvisne samo od opozicije, ampak tudi od radikalne vlade? Gotovo je samo eno, da bosta SLS in njegova parlamentarna eksekutiva ostali dosledni svojemu političnemu pravcu, ker izvira politika SLS iz prepričanja slovenskega naroda. Ali se bomo v bodočih tednih približali sporazumu ali ne

— zdi se, da smo se mu oddaljili, pa ne po krivdi Jugoslovanskega kluba — ali se bo politični boj poostiril do dosedaj nezasišanih mej, ali bode poskusil g. Pašić celo z nasilnimi sredstvi, ki mu jih omogoča abstinenčna politika HRSS, ali pa bo vlada hodila po srednje linije, vse to je še nejasno, še ni dozorelo, jasno je le to, da bo SLS šla svojo pot naprej, jasna v svojih ciljih in iskrena v svojih izjavah in se ne bo dala

od nikogar v tem svojem pravcu omajati. Tudi v tem se razlikujemo od srbske radikalne stranke, katere šef je v Ženevi govoril drugače nego danes in svojim ženevskim pogajanjem pripisuje danes privatni značaj, dr. Korošec pa je ostal danes isti, kakor je bil v Ženevi. Kar je tedaj zahteval, zahteva tudi še danes. In to je moško, to je značajno, to je iskreno, na čemer nobena kleveta ne more prav ničesar spremeniti.

Radić o Pašićevem govoru.

RADIĆEV REPUBLIKANIZEM. — OČITANJE AVSTRIJAKANTSTVA. — PAŠIČEV GOVOR NJEGOV POLITIČNI SAMOMOR.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Današnje »Novosti« priobčujajo razgovor svojega dopisnika z Radićem. Radić je rekel med drugim, da g. Nikola Pašić v svojem zadnjem govoru ni povedal Hrvatim in Slovincem pravzaprav nič novega, toda njegov govor je važen zaradi tega, ker ga je govorila avtoritativna oseba, ki še nikdar ni toliko govorila o našem vprašanju kakor ob tej priliki. Ta govor ima svojo dobro stran v toliko, ker je izraz mišljenja srbske inteligence o hrvatsko-slovenskem vprašanju. Srbi razumejo hrvatsko-slovensko vprašanje jako slabo in imajo o njem popolnoma napačne nazore. Nekdaj je pri Hrvatih prevladovalo mnenje, da so Srbi bizantinci. To mnenje so vzdrževali zlasti frankovci. Mi, kar nas je mlajše generacije, smo se protivi temu mnenju, zlasti v svoji borbi proti frankovcem; in naša borba je bila toliko lažja, ker je frankovsko politiko vodil neki Jud. Danes pa srbska javnost napram Hrvatim vodi politiko sličnih predpostavk, s čemer je boj za sporazum jako otežkočen. Na bodočem svojem zborovanju bo pa Radić govoril ne o Pašićevem govoru, ampak o razmerju med Srbi in Hrvati sploh in bo tudi jasno povedal, kaj namerava z republiko. HRSS je republikanska stranka, toda proti kralju Srbov se ne bo nikdar upirala. Ako bi bilo prišlo v parlament namesto 70 poslancev HRSS le polovica srbijskih republikancev, bi bila nevarnost za monarhijo mnogo večja. Sporazum med Hrvati in Srbi bi monarhijo v Srbiji preje okrepil nego oslabil. Zato se Srbom ni treba bati, da pomenja sporazum oslabitev monarhije. Mi hočemo le, naj monarhično formulo okrepi narod z izrekom svoje volje. Zami-

sel sedanjih srbskih monarhistov pa je, da vstvarijo zelo labilno srbsko monarhijo. Dne 24. t. m. bo Radić storil odločne korake za sporazum. Takrat bo tudi govoril o slabi finančni upravi na Hrvaškem in povedal, da je Hrvatska utrpela v 5 letih nad 100 milijard škode in da so odnesli v Belgrad nad 250 milijonov zlatih kron, ki so izginile bogve kam. Govoril bo tudi istega dne o Svetozaru Pribičeviću, ki bo izvedel takrat enkrat za vselej, kdo je ... Srbi nam vedno očitajo, da smo se borili do zadnjega dne za Avstrijo. Tudi o tem očitanju je vprašanje sporno. Mi smo se od leta 1870. dalje borili proti Avstriji, Avstrija pa se je naslanjala na pravoslavje, ki je bilo zelo lojalno napram njej. Kor kaže zgled graničarjev. Ako bi Srbi razumeli naše razmerje napram Avstriji in Madjarski, bi bil naš sedanjí spor takoj rešen. Tudi tisti prečanski Srbi, ki doslej tolačejo v Belgradu naše nekdajnje razmerje do Avstrije in Ogrske, so bili prištaši nekdajnje oficijelne avstrijske politike. Pašićev zadnji govor nima niti glave niti repa. Ta govor je za Pašića njegov politični samomor. Če bi bil on (Radić) tako govoril Hrvatom o Srbih, kakor je govoril Pašić Srbom o Hrvatih, bi bilo konec njegove (Radićeve) politike. Pašić je naselil zelo slabim svetovalcem. On je rekel, da bo Hrvate »niveliral«. Toda jaz mu povem, da se niti ena vojska ni končala z niveliranjem. Zahteve po avtonomijah niso nikako leglo protisrbske politike, kakor to smatrajo v uradnih krogih. Glede Davidovića pa je dejal Radić, da ni niti Šumadinec niti Srb niti državnik, dokler se ne odreče Pribičeviću politiki.

Revolucija v Bolgariji?

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Danes zvečer so se tukaj raznesle vesti, da je v Bolgariji nenadoma izbruhnila revolucija. Posameznosti niso znane. Vlada Stambolijskega da je strmoglavljena, novi ministrijski predsednik da je Stankov. Tudi se ne ve, kaj je s Stambolijskim. Bolgarsko poslanstvo v Belgradu do sedaj (11. ura ponoči) ni dobilo nobenih obvestil. Vest o revoluciji v Bolgariji je vzbudila v vseh belgrajskih krogih veliko senzacijo. (Ta vest ni prav verjetna, dasi ni izključena. Verjetnejša je kot borzni manevar. Bolgarski lev notira v Curihu 6.40, dinar pa 6.30. Op. ured.)

VLADA IZNENADENA.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) V vseh tukajšnjih političnih krogih smatrajo, da vlada zato ni hotela dati svoje izjave na glasovanje, ker so skupine revizionističnega bloka zavzele stališče, ki ga vlada ni pričakovala.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Na seji radikalnega kluba so razpravljali o uradniškem vprašanju. Sprejeli so princip, da nihče ne more biti uradnik, ako nima za to potrebne kvalifikacije. Nadaljna razprava se je vršila o redukciji uradništva in o vojnem zakonu.

URADNIŠKI ZAKON.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja zakonodajnega odbora, na kateri so rešili uradniški zakon do točke 150.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, ki se je bavila z upravnimi vprašanji.

Stališče Anglije in Francije glede reparacij.

Pariz, 9. junija. (Izv.) Iz Londona poročajo, da smatra angleška vlada nove nemške predloge pač za pomanjkljive, je pa mnenja, da se da o njih razpravljati. Britanska vlada bo izrazila željo zaveznikom, da na nemško noto skupno odgovore.

Bruselj, 9. junija. (Izv.) Med francosko in belgijsko vlado obstoji glede nove nemške note popoln nesporazum. Dokler se Nemčija ne odreče pasivni resistenci v Poruhrju, je vsak nadaljnji razgovor nemogoč.

LEVIČARSKI BLOK V FRANCIJI.

Pariz, 9. jun. (Izv.) Po celi državi se opaža močno gibanje levičarskih buržoaznih strank v zvezi s socialno demokracijo. Njihov program je, da strmoglavijo Poincarejevo vlado in ustvarijo kontinentalni blok, obnovivši, če mogoče zvezo z Rusijo. Ta levičarski blok je napovedal za jutri velikansko manifestacijo v Parizu, katero pa je policija prepovedala, tembolj, ker so nastopila nesoglasja v akcijskem odboru, v katerem so skušali prevzeti vodstvo komunisti.

AMERIKA SE NE VMEŠAVA.

Washington, 9. junija. (Izv.) Iz uradnih krogov se poroča, da se Zedinjene države ne bodo udeležile eventuelne nove konference za odmero nemških reparacij.

Reka za Baroš.

Rim, 9. junija. (Izv.) »Il Mondo« poroča iz Belgrada, da gre sedaj za izmenjavo Reke proti Barošu in Delti. Reka naj bi bila italijanska, Baroš in Delta pa naj bi dobila Jugoslavija.

ODPRAVLJENA CARINA NA MESO V ITALIJI.

Rim, 9. jun. (Izv.) Da ublaži draginjo, je ministrijski svet sklenil odpraviti uvozno carino na zmrzlo meso, konzervirano meso, konzervirane ribe in živo živino.

SREDNJEŠOLSKA REFORMA NA FRANCOSKEM.

Pariz, 9. jun. (Izv.) V zbornici je bila danes na vrsti reforma srednjih šol. Prosvetni minister Leon Berard je izjavil, da moderni pouk ni opravičil nad, ki so se bile vanj stavile. Poudarjal je velik pomen gojitve latinskega in grškega jezika. Kakor je zbornici znano, izvirajo nasprotstva proti predlagani reformi srednje šole zgolj iz političnih razlogov.

IZ ČEHOSLOVASKEGA SENATA.

Praga, 9. junija. (Izv.) Na današnji seji senata je bil sprejet zakon o obli-gatnem pouku državnega jezika na vseh srednjih šolah republike in zakon o podražavljenju buštjehradске železnice.

TIHOTAPSKA AFERA NA ČESKEM

Praga, 9. junija. (Izv.) »Rude Pravo« poroča, da so prišli v Košicah na sled velikemu tihotapstvu s špiritom iz Madjarske na Češko. Neki v afero zapleteni uradnik, imenom Svoboda, se je ustrelil.

USTAVLJENE PENZIJE V ROMUNIJ.

Budimpešta, 9. (Izv.) Romunska vlada je ustavila pokojnine bivšim avstrijskim in ogrskim uradnikom, ki so pristojni v Romunijo, pa ne stanujejo v romunskem ozemlju. Med njimi sta generala Auffenberg in Hess. Pritožili se bodo na reparacijsko komisijo.

ATENTAT NA POLICIJSKEGA NAČELNIKA.

Budimpešta, 9. junija. (Izv.) Načelnika policije je večeraj težko ranil neki tehnični uradnik, pri katerem je izvršil hišno preiskavo. Oddal je nanj dva revolverjska strela.

ODGODENI TERMINI NA MADJARSKEM.

Budimpešta, 9. jun. (Izv.) Finančni minister Kallay izda jutri naredbo, po kateri se vsi termini za vplačevanje prometnega davka od strani zastopnikov inozemskih firm podaljšajo do 1. avgusta.

KOBIŁICE NA MADJARSKEM.

Budimpešta, 9. jun. (Izv.) Po deželi so se pojavile marokanske kobilice. Na žito niso napravile škode, pač pa so precej objedle lucerno.

Zavestne laži.

Ko je vlada v parlamentu predložila zakonski predlog o naknadnih kreditih in izrednih kreditih, je velika večina zbornice priznala predlogi n u j n o s t. Naš Jugoslov. klub je glasoval za nujnost, ker je šlo zato, da se železničarjem, državnim namesčencem in penzionistom izplačajo pobojski. Predlog se je izročil finančnemu odseku, ki sedaj razpravlja o njem v posebni debati. Naši zastopniki Pušenjak, dr. Kulovec in Vesenjak so se v vseh oddelkih energično zavzeli, da se pomaga najbolj bednim. Ne eden naših poslancev pa ni glasoval za 1 dinar vojnega kredita. In kljub temu so se naši ljudje, ki so napisali v mariborsko socialistično »Volksstimme« člančič, v kojem očitajo Jugosl. klubu, da je glasoval za vojne kredite v iznosu 1 milijarde 200 milijonov dinarjev.

Ta trditev je zlagana od prve do zadnje besede. Vojni krediti v Predlogu ne znašajo eno milijardo in čez, ampak cel kredit znaša 1.200.000.000 Din. Od tega znašajo krediti:

Za min. pravde Din 20.542.94.95, za min. prosvete Din 80.049.300.34, za min. vere Din 7.194.149, za min. notranjih del Din 40.066.749.08, za min. zdravja dinarjev 25.913.225.75, za min. financ Din 8.895.575.90, za min. gradjevin Din 34.124.898, za min. prometa 207.456.678.86. Vse te postavke pridejo dokaj v poštev glede položaja železničarjev (drž. železnice) in državnih nastavljenecv. V debati so zastopniki

Jugosl. kluba glasovali za te kredite, ki so že po večini izdani, oziroma jih še bodo izdali. Pri postavitvi: ministrstvo vojne in mornarice v znesku 363,558.302 Din so poslanci Jugosl. kluba v finančnem odboru ne samo vsi glasovali proti tej postavitvi, temveč tudi energično govorili proti razmetavanju takih ogromnih svot.

Ako socialistični listi sedaj zadevo namenoma obračajo drugače, s tem pomagajo lagati »Jutru« in »Taboru«. So na svetu ljudje, ki ne morejo živeti brez laži. Demokrati, ki so bili s Pribečevićem, Žerjavom in Kulovcem na vladi, so s pomočjo socialističnih demokratov metali v žrelo militarizma milijarde, a za železničarje in uradnike pa so imeli samo — obljube in prazne besede. Minister Miša Trifunović je v seji skupštine dne 5. junija pred celo zbornico s povzdignjenim glasom očital voditelju demokratov Pribečeviću, da je on zakrivil, da še vprašanje zboljšanja položaja železničarjev in drž. nastaviteljev od danes ni rešeno. Ko so bili demokrati v vladi, so to vprašanje vedno zadrževali, da ni bilo rešeno. — Etbin Kristan in Golouh pa sta bila vedno hiša Pribečevićevega slugi.

Z lažjo se sedaj tudi socialisti ne bodo zbasali iz blata.

Lakaji.

Ljudje, ki očitajo celemu slovenskemu narodu suženjskega duha, sami pa brez vsakega samospoštovanja klečeplazijo pred vsako oblastjo, naj bo ta ali ona, se hudo razburjajo, ker smo nečuvni govor Nikole Pašića odločno pa s t v a r n o zavrnili. Očitajo nam v svojem lakajskem glasilu, da lažemo, ko trdimo, da je Pašić zahteval od Slovencev in Hrvatov, da se odrečejo svoje narodne individualnosti, vere, jezika in kulture.

Ce smo se »zlagali«, je dolžnost »Narodova«, da dokaže, da Nikola Pašić tega ni govoril. Toda »Narod« tega dokaza ne doprinese, marveč samo trdi, da »naši državniki na kaj takega ne mislijo«. Tukaj pa ne gre za »naše državnike«, ampak gre čisto konkretno za gospoda Pašića! »Slovenski Narod« se ne bo iz te zanj tako neprijetne zadeve izmuznil s takimi splošnimi frazami. Govor Pašićev je ena popolnoma zaokrožena celota, kjer se mora vsaka beseda razumeti iz celega konteksta, iz tona in tendence. Kdor je ta govor natančno prebral, je takoj videl, da Pašić pobija avtonomistične težnje Hrvatov in Slovencev s tem, da jih označuje kot učinek avstrijskih protislovanskih tradicij, katerim postavlja nasproti slovanske narodne tradicije Srbije. To misel je Pašić nešteto krat v svojem govoru variiral in sicer v takem žaljivem tonu in s tako brezobzirnostjo, kakor tega ni dozdaj storil še noben državnik, ki mora pač besede dajati na zlato tehtnico, preden jih spregovori. Ko je torej govoril o tradicijah Slovencev in Hrvatov, ni mogel po celem kontekstu svojega govora misliti na nič drugega nego na one tradicije, na katerih sloni njihova zahteva po avtonomiji v nasprotju z njegovim velebrskim centralističnim zamislim.

Katere pa so te tradicije? Brez dvoma so to naše jezikovne, verske in kulturne tradicije, kajti iz teh izvajajo Slovenci in Hrvati svojo zahtevo in potrebo po popolni, zakonodajni, vso njihovo narodno osebnost upoštevajoči samoupravi. To je pa Pašić tudi sam čisto jasno povedal, in sicer na več mestih svojega govora, najbolj jasno pa na sledečem mestu, ki ga sam »Narod« navaja v svojem poročilu od 9. junija: »Da, gospoda, mi trpimo od tradicij, katere so žaljivo pridobljene, toda ne v naši državi, ampak v tujih državah. Toda te tradicije, ki so nam bile s silo usiljene in potem cerkva

in šol naložene, moramo v naši zajedniški državi zavreči.« Mi smo se glede tega še posebej informirali in od naših parlamentarcev izvedeli, da je tisti pasus bil še bolj oster. Pašić je namreč te tradicije primerjal s »strupom, s katerim se zastruplja delavec v tovarni, ne da bi sam tega čutil; te tradicije pa so nam bile usiljene od šol, cerkva in duhovščine«. Da Pašić pri tem ni mislil na Srbe, ampak na Slovence in Hrvatov, je samoposebi jasno. Tudi se ne more Pašić opravičiti s tem, da je mislil specifično na avstrijske tradicije v smislu gojitve avstrijskega patriotizma ali podobno. Kajti Pašić je pobijal zahtevo po avtonomiji, oziroma po federaciji, o avstrijskem patriotizmu pa itak ni govoril, ker bi sicer morali misliti, da je hotel ministrski predsednik obdolžiti nesrbske državljane Jugoslavije naravnost veleizdajstva. Torej je čisto jasno, da je mislil na jezik, vero in našo kulturo, kakor sta jo gojili šola in pa cerkev!

Kako more potem »Narod« biti tako predrzen, da nam očita laž? Lažniv je »Narod«, ki hoče to stvar utajiti s tem, da čveka o vsem drugem, samo ne o teh nečuvnih žalitvah Nikole Pašića. Sicer pa »Narod« tudi samega sebe bije po zobeh, ako to taji, ker je sam že nešteto krat popolnoma tako kakor Pašić slovenske in hrvatske verske in kulturne tradicije označil kot največjo oviro popolnemu »pojugo-slavljenju«, recte posrbljenju v eni centralistični državi. Čemu torej igrati hi navca?

»Slovenski Narod«, ta veliki hlapec, se ogorčuje nadalje nad tem, da smo Pašića žalili, ko smo mu očitali prusko mentaliteto. On se celo jezi nad tem, da smo konstatirali, kako je avstrijski »Ballplatz« in

ruski carizem celo stoletje vplival na miselnost srbskih vodilnih politikov, oziroma takozvane čaršije. In vendar ve vsak inteligenten človek, ki je bral kdaj kakšno zgodovino, kako zelo so ti krogi bili pod vplivom dunajske in ruske diplomacije, kako tesne so bile njihove zveze z Ballplat-zom in kako silno so prepojeni absolutističnega centralističnega duha, ki gotovo ni slovanov. Saj je Pašić celo v tem svojem govoru obžaloval padec caristične Rusije, ne da bi pomislil, kakšno netaktnost je zagrešil s tem napram prijateljski poljski državi, ki je nastala na razvalinah centralistične carske monarhije.

»Narod« pa se celo ne boji potvarjati naš članek, češ, da smo pisali: »Jugoslavija je dedič avstrijsko-pruskega centralizma.« Mi smo pa rekli čisto nekaj drugega, namreč: »Mar Pašić misli, da so se Čehi, Poljaki, Ukrajinci, Hrvati in Slovenci borili zoper avstrijsko-nemško poenotenje zato, da bi potem postali podložni drug drugemu? Da bi Srbija smela zdaj postati dedič avstrijsko-pruskega centralizma ter zahtevati od svojih slovenskih bratov, da se vtopijo v srbstvo?« Kdo laže, kdo potvarja in nesramno zavija? Ali mi ali »Slovenski Narod«?

Seveda se to klečeplazno glasilo zateka pri vsej tej stvari še k denuncijantstvu, češ da s svojim nastopom proti gospodu Pašiću »ugonabljam avtoriteto države, ugled naše vlade ter dobrobit komaj dosežene nacionalne svobode.« Kakor da gospod Pašić in njegova centralistična velebrška politika predstavlja državo in našo nacionalno svobodo! Kmalu bo rušil državo tudi tisti, ki bo napadal »Slovenski Narod« in razkrinkoval njegove iz pristnega lakajstva izvirajoč laž!

V. Katol. shod v Ljubljani.

Izvidnice, ki ste jih dobili sredi maja in bi jih morali odposlati odseku za zunanje priprave v Ljubljani do 1. jun., še niso vse došle. Ker pa bodo imeli udeležniki iz tistih krajev, odkoder ni točnih ali sploh nikakih obvestil o udeležbi na Kat. shodu, sami škodo — ne bo jim mogoče izposlovati vlakov, prehrane in dr. ngodnosti — pozivljamo tem potom zaostale župnije, naj nemudoma izvrše navodila okrožnice, osnujejo krajevni pripravljalni odbor v vsaki župniji; izpolnijo predale izvidnice in jo pošljejo v Ljubljano. Kjer se voditelji ne brigajo za to opravilo, se zganite drugi zavedni katoliki, ki želite priti na V. kat. shod. Zadnje tedne bo težko, morda nemogoče, še ugoditi onim, ki se zdaj ne priglase.

Polovična vožnja (morda še nižja) je zagotovljena za redne in posebne vlake od 24. do 30. avgusta udeležencem na V. kat. shodu. Izkaznica, ki bo dajala pravico dostopa k vsem zborovanjem in tudi za stajšče pri javni telovadbi, pri drugih prireditvah pa do znižane vstopnine, bo stala samo 5 Din (za premožnejše udeležence bo na ponudbo dražja). Prehrana bo primerno cenena, še bolj pa si vsak prinese za nedeljo 26. avgusta nekaj seboj. Vlakov bo vozilo toliko, kolikor jih bo sploh zmogla železnica s svojim osebjem in materialom. Posebno opozarjamo, da bo Prip. odbor ustregel želji mnogih udeležnikov, ki bi radi po shodu obiskali božji poti Brezje in uredil pri železnižni upravi vse potrebno.

Pomagajte vzajemno drug drugemu, da boste mogli vsi dobro opremljeni na shod (čim več v krogih, z vsemi zastavami, godbami itd.).

Kolesarji, ki pridejo v Ljubljano s kolesom, primerno okrašenim, bodo smeli v kolesarskih oddelkih iti v sprevidu. Ravnotako konjeniki na čedno opremljenih konjih.

Če ki, priložni okrožnicam, imajo namen, da krajevni odbori pošiljajo po možnosti darila za potrebe Prip. odbora v Ljubljani.

Vsaka organizacija naj se tudi sama zase pripravi, da nastopi polnoštevilno in kar najlepše, ker bo javnost ta dan kritično sodila njeno vrednost in moč.

Odsek za zunanje priprave.

FEVSKIM ZBOROM.

Note za V. kat. shod v Ljubljani bomo te dni dotiskali. Onim, ki so jih naročili, jih dopošljemo po naročilu, oni, ki jih žele še imeti, naj jih nemudoma naroče pri pripravljalnem odboru za V. kat. shod, Dunajska cesta 32 ali pri Pevski zvezi v Ljubljani, Ljudski dom. Zborom naročamo, da se pevi pridno in pravilno nauče. Skupna vaja bo prav kratka, zato morajo biti zbori dobro pripravljeni.

Priglasite svoje sodelovanje takoj! Ne odlašajte! Pevovodje in predsedniki naj za to skrbijo! Odboru za priprave je stvar zelo olajšana, če izve čimprej število sodelujočih. Ker bomo pripravili za pevce vzvišeno tribuno, moramo imeti število kmalu zbrano. Tisti, ki bi se priglasili zadnje tedne, bodo mogli samo v toliko še priti vpoštev, kolikor bi bilo na tribuni še prostora.

Spored petja bo tale: Mašna: St. Premrl št. 8. iz njegove zbirke: 10 Mašnih pesmi. Pri darovanju P. H. Sattner: Z visocega prestola, v njegovi zbirki Marijnih pesmi (šmarnice). Po povzdigovanju: P. A. Hribar: Jezusa ljubim, v zbirki Slava Brezmadežni, 1. izdaja. Po obhajilu: Jurkovič: Sv. Ciril in Metod, iz Premrlove Ljudske pesmarice. To pesem bomo peli štiriglasno v mešan. zboru in bomo note poslali vsem priglašnim zborom. Po maši bomo peli še: Papeževo himno iz Aljaževe pesmarice (enoglasno v f-dura); Pojite hribi in doline, iz Premrlove Ljudske pesmarice, enoglasno; novo himno katolikov: Vlada j

nam Bog! ki je priobčena v majevi številki Cerkv. glasbenika, eno oziroma dvoglasno. Te zadnje pesmi naj poje vsi ljudje, tudi oni, ki ne bodo peli pri maši. Zadnje naj pa sva vsak udeleženec kat. shoda! Pel jo bo ves narod, ker je to budnica, himna, programatična pesem katoliške misli. Načrte se je takoj in jo pojte pri različnih prireditvah (noliturgičnih), posebno pri zborovanjih izven cerkve!

Čl. župne urade vlijudno prostimo, naj svoje pevce nato opozori, da bo udeležba častna, uspeh velikanski.

Predstojništva Mar. družb si usojame še posebno na to opozoriti, ker je v Mar. družbah veliko pevk in pevcev. Ti naj pri slavospevu, ki ga bo poklonil takrat ves slov. narod Bogu, še posebno polnoštevilno sodelujejo.

Priglasite organizacijo naj pošiljajo njihovi odbori in naj poleg pristavi 1. koliko pevcev (po glasovih), 2. katere pesmi (ali vse, tudi mašne, ali samo zadnje tri) bodo peli, 3. kdo jih uči.

Orli — pevec vsi v naš krog!

Odbor Pevske zveze.

Politične vesti.

Šamir sebi nasprotuje. »Slovenski Narod« v bratski družbi s srbijskimi listi s katerimi dan na dan svoje predale z abotnimi članki in noticami, v katerih »dokazuje«, kako so Slovenci od nekdanj suženjsko navdahnjeni in kako da so zlasti »klerikalci« od nekdanj polni »avstrijskega duha«. V svoji zadnji številki pa naenkrat ponatiskuje znameniti govor dr. Kreka iz l. 1909., v katerem je nasproti avstrijski vladi v svo odločnosti naglašal, kako da Jugoslovani kot ena enota spadamo od Zile do Črnega morja skupaj. To je tisti program, na katerem je vedno stala in stoji SLS! Tako »Slovenski Narod« pobija samega sebe, slikajoč na eni strani Slovence kot »avstrijakante«, na drugi strani pa v isti sapi povzdiguje jugoslovanski program leaderja Slovenske ljudske stranke, ki je že leta 1909 povedal avstrijski vladi pogumno naše mnenje, dočim je narodno-napredna stranka strahopetno v kotu molčala. Če pa skuša zdaj »Narod« ustvariti nasprotje med dr. Korošcem, češ prvi je bil za narodno edinstvo, drugi ga pa zdaj »taji«, se hudo moti, ker ne zna logično misliti. Dr. Krek si je namreč predstavljal narodno edinstvo čisto drugače nego si ga predstavlja »Slovenski Narod«. Njemu se namreč še sanjalo ni, da bi mogel kdaj kdo to narodno edinstvo razumeti tako, da bi brat tlačil in izkoriščal brata, hotel s silo uničiti njegove jezikovne in kulturne osobitosti in mu vsiliti svojo hegemonijo, kajti Krek ni videl edinstva Jugoslovancov v mehaničnem brezličnem poenotenju, ampak v sporazumnem sodelovanju na podlagi dobrih osobin in tradicij vsakega jugoslovanskega plemena: slovenskega, hrvatskega, srbskega in bolgarskega. To bi mogel »Narod« razbrati iz nebrojnih tozadevnih spisov in izjav dr. Kreka, kojeja program verno zastopa dr. Korošec in vsa SLS. Zato naj »Narod« ne sponomiši s stvarmi, ki jih v svoji centralistični liberalni omejenosti ne razume.

+ Alessandri o Jugoslaviji. Bivši italijanski poslanec in znani publicist Cesare Alessandri, ki potuje po Balkanu za rimsko »Tribuno«, se mudi sedaj v Sofiji. V pogovoru z uradnikom lista »L'Echo de Bulgarie« je Alessandri med drugim govoril o vtisih, ki jih je tekom svojega poldrumskečnega bivanja v Jugoslaviji dobil o razmerah v naši državi. Rekel je, da ima Jugoslavija izmed treh temeljev narodnega edinstva: plemena, gospodarstva in kulture do slej le enega — gospodarstvo, ki je v cel

Dr. Fran Stelč:

Stara Ljubljana.

Predaval na običnem zboru »Društva za povzdigo mesta Ljubljane.

Pod staro Ljubljano razumemo oni del sedanje Ljubljane, ki je kot strujen zaokrožen mestni tip doživel nekako začetek XIX. stoletja, potem pa začel polagoma izgubljati svojo enotnost, dokler mu ni potres leta 1895 dodal zadnje in najobčutnejše vrzeli, tako da je za rekonstrukcijo celotne slike treba danes že precejšnja študija in pomoči fantazije.

Teritorij stare Ljubljane je bil do konca XVIII. stoletja ograjen z obrambnim ozidjem. Povod za obzidanje je dala tekoma XV. in začetek XVI. stoletja turška nevarnost. V poznejšem razvoju pa je v 2. polovici XVIII. stoletja to ozidje postalo osnovnovalnega pomena za razvoj in značaj mesta. Ono pomenja po svoji dejanski ulogi takorekoč prvi regulacijski osnutek mestnega florisa, dejanske razmere same so ustvarile v njem uspešno in do velike mere monumentalno grupacijo poslopij in njihovih skupin. Glavni elementi, iz katerih je obstojala stara Ljubljana, so bili: Grad kot monumentalna krona mesta, ozidje s svojimi vrati kot obramben toda obenem dekorativno učinkujoč pas oklepajoč celoto, dolga ulica, ki se še danes vije pod hribom sledeč nizovi liniji od nekdanjih franciškanskih

skih vrat pred bivšo Mahrovo hišo do Karlovških vrat na meji Florjanske in Karlovske ceste in trije trgi: Stari trg pri Sv. Jakobu, Glavni ali mestni trg pred mestno hišo in Novi, pozneje Turjaški trg na levem bregu Ljubljane.

Nervus stare Ljubljane je bila omenjena ulica, vsebujoča Mestni in del Starega trga. Še danes je ta del stare Ljubljane razmeroma najbolje ohranjen in z gledišča notranje mestne slike najučinkovitejši. Užitek je ta pot, kadar miruje tramvaj, po noči pri mesečini ali zgodaj jutraj, ko še hlad in mir ležita nad mestom. Kriva črta, v kateri se razvija pred očmi potnika, je ravno toliko napeta, da nudi vsak moment obširno, a v skupnem efektu celotno sliko, ki je pa skoraj z vsakim korakom drugačna. Na mestnem trgu imam vselej, kadar stopim nanj, utis, da sem v veliki, pod nebo odprti dvorani, prirejani s fasadami hiš za svečanosti, za mirno šetanje ob večernih urah, ko se neha meščanski delavni čas, za nemoteno kramljanje in nikdar ne morem razumeti, kako je bilo mogoče tod napeljati tramvaj. Dvorana, pravim, da se mi zdi Mestni trg, in to je tudi po svojem bistvu; tako si ga je namreč predstavljala doba baroka, ki ga je ustvarila, ki je monumentalno s stebri in pilastri in balkonom na mestni hiši fasadirala steno, ki ga oklepajo, da bi bil njegov vzgled svečan in enoten. Za temi reprezentativnimi fasadami kot jo nudi n. pr. Bidlmon, magistrat, Skaberneva hiša in Bleiweisova

hiša, da ne navajam manj zanimivih, se skriva po več hiš, po 3 do 4, ki so do dobe baroka gledale z ozkimi slemenimi na cesto in so dobile sedanjo zunanjo obliko ravno z ozirom na lice trga in ulice. Predbaročni sistem hiš, slemen na cesto, se nam je ohranil samo na manj reprezentativnih stranskih delih mesta kot je n. pr. Florjanska ulica. Ravno kar opisani značaj fasadiranih, na velik arhitektonski učinek preračunjenih trgov in ulic, ki je, k nam prenešen tekem XVII. stoletja iz Italije, izpodrinil poprejšnji nemški izgled mesta, je bil merodajen za zunanjo sliko stare Ljubljane, ko je stala v svoji največji popolnosti v 2. polovici XVIII. stoletja.

Obseg in značaj tega mesta pa sta bila v veliki meri produkt zgodovinskega razvoja in geografske lege.

Ljubljana je nastala prvotno v šentjakobskem okrožju kot trgovska postojanka. Ko se je v XV. stoletju že močno povečala, so postavili tudi mestno hišo, ki je stala poprej nekje na starem trgu, na njen sedanji prostor in tako razširili meščanski, trgovski in obrtniški del mesta za sedanji Mestni trg. Poleg tega meščanskega dela mesta, obsegujoč Stari in Mestni trg, pa se je razvil na levem bregu Ljubljane, Staremu trgu nasproti, v bližini nemške komende, drug važen del, plemiški, s središčem na Novem trgu. Plemiški so imeli posebne privilegije in se tudi v mestu niso hoteli mešati med meščane. Sredi XV. stoletja se je ustanovila tudi škofija v Ljub-

ljani in od tega časa naprej se je med sedanjima Mestnim in Vodnikovim trgoma razvil tretji važni del mesta, cerkveni s stolnico in škofijsko palačo kot oporišče in nasproti v lepo vrsto kanoniških hiš. Ker se je temu pridružel na Vodnikovem trgu še velik frančiškanski samostan, smo imeli po notranji razdelitvi v okviru ozidja res 3 stanovsko ločene skupine, katerih vsaka je imela svoje privilegije: meščansko, plemiško in duhovsko — odporedno trem glavnim stanovom predrevolucijske dobe. Tako vidimo, kako se zgodovinski in socialni ustroj družbe zrealizira v sliki takratnega mesta. Poleg teh pa bi bil poseben važen činitelj geografska lega: Ta je dala mestu monumentalno krono — grad, ta je ustvarila osnovno prometno žilo mesta in je dala estetsko izredno učinkovito krivino, ta je stisnila večji del mesta (razen plemiškega) med reko in grajski grič, ta je preščiipnila mesto pod Trančo in ustvarila izredno mikavno točko nasproti bivšega Čevljarskega mostu, ki je tudi arhitektonsko primerno povdarjena.

V svoji stavbarski zgodovini je doživela Ljubljana več odličnih momentov, ki so nastali pogosto kot posledica zunanje sile in katastrof pa nič manj kot koreniti preokret estetske volje meščanstva kot mase. Med najvažnejše činitelje, ki so oblikovali sliko ljubljanskega mesta, spada že gori omenjena turška nevarnost koncem srednjega veka. Pred njo se je mesto umeknilo v ozidje, ki je moralo biti zasnovano po gotovih strateških vidikih

državi enotno kmetijsko. Kar tiče plemena, so Srbi Hrvati in Slovenci pač ene krvi in deloma tudi enega jezika, toda živeli so v tako različnih političnih, gospodarskih in socialnih razmerah, da so nastale med njimi globoke razlike. Isto velja o kulturi. Na

splošno imam vtis, je sklenil Allessandri, da je Jugoslaviji sprito njenega naravnega bogastva odločena velika bodočnost, toda pod pogojem, da bodo znali vodilni srbski politiki skladno rešiti spor med Belgradom in Zagrebom.

Roparji napadli tovorni vlak.

BOJ MED ROPARJI IN POLICIJO. — ROPARJI USLI

Dne 8. junija 1923 se je pripeljal tovorni vlak, ki prihaja redno ob 8. uri zvečer v Ljubljano, na Brezovico s 4 urno zamudo. Na Brezovici so železničarji zapazili, da so bile od štirih vagonov zalivke odtirane, vsled česar so jih iznova zalivkali. Med zalivanjem sta pa bili zopet dve zalivki od neznancev odtirani. Ko se je vlak odpeljal proti Ljubljani, je sklepni sprevodnik zapazil, da je več ljudi skočilo v vagone. Precej je trobil »stoj!«, toda trobentanja in njegovega piskanja nista slišala vlakovodja in strojevodja, da bi bila ustavila vlak, toda slišal ga je neki čuvaj, kateri je telefonično obvestil sosedne čuvaje, naj ustavijo vlak. Čuvaj pred Vičem je ustavil vlak. Dva policijska stražnika, katera sta takrat v bližini patrolirala, sta hitela gledat, zakaj da sklepni sprevodnik ustavlja vlak, ker sta slišala njegovo trobentanje in žvižganje. Ko je vlak ustavil so skočile z vlaka tri osebe, katere so videč stražnike, precej streljale nanje. Seveda sta tudi stražnika streljala in izstrelila vse patrone. Železniški roparji so medtem v temni noči izginili. Roparji so vrgli z vlaka nekaj pohištva. En stražnik je stražil pohištvo, drugi je pa tekkel po puške na stražnico. Dobro skrita stražnika sta čakala, če bo kdo prišel po pohištvo. In res sta se priplazila tiho dva moža, katera sta imela čevlje ovite s krpami. Na klic straže: »Stoj!« sta hitro smuknila po železniškem nasipu, ki je tam zelo visok, v jarek in sta izginila. Straža je streljala za njima, a zadet ni bil nihče. Vsled streljanja so prihiteli na lice mesta tudi orožniki iz Kozarij, pripeljala se je tudi železniška straža. Varnostni organi delajo z vso silo, da primejo predrzne železniške roparje.

Z Vrhniko smo prejeli sledeče poročilo, ki je dokaz, kako predrzna je roparska druhal, ki vznemirja okraj:

V zadnjem času se pojavljajo na Vrhniku in nje okolici neznani nevarni vlomilci, ki ogrožajo varnost imetja in življenja prebivalcev. Tako n. pr. so ti neznani storilci vlomili 1. t. m. v železniško skladišče na postaji Vrhnik, kjer so vsa zaboje razbili ter odnesli en zaboj voska v teži 47 kg. Dne 4. t. m. so se pojavili v Drenovem griču okoli polnoči pri posestniku in gostilničarju Merliniju in so mu ukradli 100 Din. Se tisto noč so udrli v stanovanje Orosija in ker niso mogli drugega dobiti, so mu odnesli eno karabinko, vredno 2000 Din. Potem so na Vrhniku vlomili pri trgovcu Rutnerju, na poštni urad na Vrhniku in še pri nekaterih drugih posestnikih. Plena seveda niso imeli, ker so bili povsod prepodeni. V noči od 8. na 9. t. m. so se pa ti nevarni zlikovci lotili tovrnega vlaka na postaji Brezovici. Posrečilo se jim je odpreti nekatere vozeve, a so bili pri tem delu zasačeni od železniških uslužbencev. Službujoči uradnik na Brezovici je pustil takoj klicati orožnike, ki so tudi takoj prišli. Vnel se je med temi zlikovci in orožniki boj s streljanjem. Kakor se domneva, je bil eden od teh roparjev zadet, a vendar je ušel z drugimi v smeri proti Borovnici.

Na Vrhniku se širijo govorice, da se nekatere vojaškoobvezni fanti izogibajo vojaške dolžnosti na ta način, da se skrivajo v gozdovih okoli Vrhniko in da so baje omenjeni napadalci identični z zadnjimi. Kakor rečeno, so pa to samo govorice, dosedaj še nepotrjene.

riti vse, da pripravimo našim gostom čim bolj prijetno bivanje v Ljubljani. Po dosedanjih prijavah moramo računati na približno 150 udeležencev. Obratamo se do ljubljanskega prebivalstva s prošnjo, da po svojih močeh podpre delo ljubljanske sekcije JNU, kateri je poverjena naloga, da organizira vse priprave za glavno skupščino. Treba nam bo prenočišč. Zaradi tega prosimo ljubljansko prebivalstvo, da stavi razpoložljive sobe na razpolago. Prijave je nasloviti na: Zobeč Anton, tiskovni referat pokrajinske uprave. — Pripravljalni odbor.

Dnevne novice.

— Silna toča, kakršne ne pomnijo ljudje že od leta 1873, je tolkla minuli četrtek po nekaterih vaseh župnije Št. Peter pri Novem mestu Najbolj so prizadete vasi: Št. Peter, Jevše, Lešnica, Mačkovec in nekatere vasi onstran Krke. Dobro četrt ure je padala toča, tako da je bilo nasute po tleh nad dva cm. Strn je vsa uničena, trava po travnikih zbita v tla, drevje okleščeno. Hvala Bogu, da je vsaj vinskih goricah prizanešeno. Lahko si je misliti, kaka žalost vlada med ljudmi. Naj bi poslanci po svoji moči storili čimprej vse potrebno v prid prizadetim kmetovalcem! — V okolici Vinkovcev v Slavoniji je toča pobila dne 4. junija zvečer vse poljske pridelke. Pšenica in celo krouza sta popolnoma uničeni. Toča je padala četrte ure suha debela kot orehi.

— Strela je udarila 7. t. m. ob 2. popoldne v hlev gospe Terezije Cerar v Sp. Domžalah št. 4. Poslopje je bilo takoj v ognju, ker je bila slamnata streha. Tukaj se je pokazalo, kako dobra je motorna brizgalna v taki tesnobi. Vse drugo se je obvarovalo, samo strešje na hlevu in šupi je pogorelo. Hvala požarni brambi iz Domžal za tako požrtvovalno delo.

— Ježica pri Ljubljani. Včeraj je praznoval v krogu svojih domačih osemdesetletnico rojstva g. Zibert Anton, nadučitelj v pokolu na Ježici. Če kdo, tedaj on lahko danes z veseljem in zadovoljstvom pogleda na svoje življenje, katerega je popolnoma posvetil svojemu poklicu. Vzgojil je vso današnjo posavsko generacijo, kateri je bil skrben učitelj in svetovalec ne samo v šolski dobi, ampak tudi izven nje. Imenovani je bil dalje časa med ustanovitelj gasilnega društva in drugih društev. Njegovi učenci se hvaležno spominjajo g. jubilarja, saj je bil on tisti, ki nam je dajal prve smernice za življenje in mu kličemo: na mnoga leta!

— Redka krotkost. Mnogo divjih ptic in živali se sicer privadi človeku in ga spremlja — toda kadar se vrnejo med svoje divje tovariše, le prehitro pozabijo to ter zopet podivjajo. Posebno naš sivi vran je v tem oziru jako premeten in navihnan in le težko je priti lovcu opreznemu ptiču do živega. — Gosp. Hinko Markelj, železniški čuvaj v Otočah na Gorenjskem pa ima lepega sivega vrana, ki ga je doma izredil že pred 4 leti, ki pa sedaj pohaja in spi v gozdu med svojimi divjimi tovariši. Zares lepo je gledati, kako se med velikim kričanjem divjih svojih tovarišev, ki se najbrž boje za svojega tovariša, na klic Markeljev spusti iz višine lepi vran svojemu vzgojitelju na roko in se mu pusti lepo mirno božati. — In ako Markelj poboža tudi svojega psička, ga nevoščljivi vran jezno ščiplje s kljunom. Na njivi pohaja z Markeljevimi pri delu in pobira črve. — Proti drugim ljudem pa je silno oprezen in ne gre v bližino nikogar drugega.

— Književna tombola Jugoslovanske Matice. Peta številka, katera omogoča do-

bitke kvaterne, t. j. štiri številke v eni vodravni črti, je 26. Dosedaj so bile vlečene sledeče številke v zaporednem redu: 25, 64, 58, 13 in 26. S prvima dvema številkami so bile izžrebane vse ambe. V splošnem je bilo zadetih okoli 400 amb. Tem je pripadlo le 120 določenih amb. dobitkov, kateri so se med zadete tablice razdelili potom posebnega imenskega žrebanja. Z žrebanjem naslednjih dveh števil, t. j. 58 in 13 so bile izžrebane tudi terne, za katere je bilo potrebno troje izžrebanih števil v eni vrsti. Tudi dobitki terne so že vsi oddani. Z razpošiljanjem dobitkov izven Ljubljane se je začelo danes, v soboto dne 9. junija. Vse tablice, ki so sicer zadele ambo ali terno, pa vsled premajhnega števila dobitkov vzlic temu niso bile izžrebane igrajo naprej in vodi za nje vestno in natančno evidenco pisarna pokrajinskega odbora. Z danes izžrebano številko 26 bodo razdeljeni tudi dobitki kvaterne. Prihodnji četrtek t. j. 14. junija se bodo objavile številke, ki so potrebne za dobitke čimkv. Občinstvo prosimo, da odda oziroma pošlje tablice, ki so zadele kvaterne v pisarno Jugoslovanske Matice, Pred škofijo 21-L.

— Nabiralnih pol, katere je razposlal odbor za prenos judašburških žrtv, nekateri gg. nabiralci vključ večkratnim opominom do danes še niso vrnili. Ker odbor likvidira in mora javnosti predložiti račun, nujno prosimo vse posestnike nabiralnih pol, da jih nepreklicno vrnejo — tudi prazne — do 20. junija t. l. Proti onim, ki bi pol ne vrnili odnosno ne vposlali nabranih zneskov, ali drugače ne opravičili zamude, je odbor pripravljen uporabiti zakonita sredstva. — Odbor.

— Za povzdigo vrtnarstva v Belokrajinu. Društvo »Vrtnarska šola« je na predlog in s podporo okrajnega glavarstva v Crnomlju in županstva tega okraja priredilo predavanje o vrtnarstvu in njegovem pomenu za Belokrajino. Udeležba je bila dovoljna, posebno starejši možje so bili številno zastopani, kar kaže resno zanimanje za to važno gospodarsko vprašanje. Še letos se ustanovi v črnomaljskem okraju podružnica »Vrtnarske šole« z lastnim vrtom.

— Umesten ukrep češkoslovaške vlade. Češkoslovaško finančno ministrstvo je izdalo na vse finančne urade naslednji odlok: Prepovedujemo vsem trafikam prodajo nenravni slik in razglednic kakor tudi prodajo pohujšljivih brošur ter pravilje Indijancev, detektivov itd. Pa prepoved bo vročena vsem prodajalnam tobaka proti potrdilu, nove trafike bodo pa še posebe nanjo opozorjene. Kder se ne bo pokoril tej naredbi, ga bo zadela občutna kazen. Kadar bi nastal dvom o tem, ali je slika in brošura pohujšljiva ali ne, tedaj ima v tem oziru razsoditi pristojna politična oblast. — Pač umesten ukrep, le škoda, da ni izšel iz Belgrada. Naš list je svojčas že opozarjal na enravnne slike, razglednice, brošure itd. po izlozbah ljubljanskih trafik in trgovin s papirjem, ali naš glas je bil glas vpijočega v puščavi.

— Konzularna akademija (nekoč orijentalna) na Dunaju je bila pred dvema letoma reorganizirana in je sedaj kot internacionalni zavod pristopna sinovom vseh narodov. Oba letnika te istodobno za konzularno službo in za mednarodno trgovinsko poslovanje preustrojeno akademiji štejeta letos 16 neavstrijskih akademikov, met temi tudi tri državljane kraljevine SHS. Iz te udeležitve jugoslovanske mladine je razvidno, kako jugoslovanska inteligenca uvaža pomen dobrega diplomatskega šolanja v sedanjem času živahnega internacionalnega prometa, katerega potrebuje ne le država, ampak tudi privatno gospodarstvo izučeni, diplomatsko naobraženi sil.

— Več vlovov in tatvin so neznani storilci izvršili v eni isti noči v vodškem okraju in sicer: pri Ivani Bele v Vesel so vlomili odnesli razne obleke, čevlje in perila v vrednosti 2500 dinarjev. Nadalje so se zglasili pri posestniku Ivani Kucler v Selu in odnesli 1 namizni prt, otročje odejo in dve naglavni rut v vrednosti 225 Din. Pri Gašperju Ankerst so pobrali raznega orožja za 200 Din. Slednjič so se pojavili pri Jakobu Ciperlu, kjer so odnesli srebrno žepno uro. — Posestnik Mariji Windischman iz Rodne, okraj Crnomelj je dne 28. maja iz nezaklenjenega omare v stanovanju pokradeno razne moške obleke v vrednosti 2960 kron. — Kočarju Jožetu Skule iz Kočevskega hriba je bilo pokradeno več moške obleke in perila, slanine in suhega mesa.

Štajerske novice.

3 Velike počitnice na ljudskih šolah. Bliza se že čas počitnic, in kolikor vemo, se ni nič ukrenilo, da se ugoti splošni zahtevi slov. kmečkega ljudstva na Štajerskem, naj radi naših posebnih gospodarskih razmer velike počitnice trajajo čez september in oktober. Lani je višji šolski svet kratkoma ugodil želji liberalnega učiteljstva, ki žvižga na potrebe ljudstva, ter je počitnice nastavlil kakor po mestih, zato pa so bile ponekod šole 4 mesece čisto prazne, ponekod pa je le majhen del otrok — včasih — prihajal. Iz tega in iz neshetih protestov ljudstva je šolska oblast lahko razvidela želje in potrebe ljudstva; ako se vključ temu nanje i letos ne bi hotela ozirati, bo prvič pokazala, kolika je njena skrb za prosveto naroda, drugič pa bo videla, da si naše ljudstvo ve tudi s šolskim štrajkom izsiliti svoje pravice. Toda za škodo, ki jo bo ob tem trpela naša mladina v oziru vzgoje in pouka, deramo odgovorne tiste elemente, ki svojo prbičevičansko trmo brez vseh ozirov zanajo naprej.

Tržaško pismo.

Trst, 7. junija 1923.

STRAŠNI ZLOČINI FAŠISTOV.

Preteklo nedeljo je bil ubit vojak narodne milice fašist Angel Crema. Ni še ugotovljeno, kdo ga je umoril in zakaj. Isti večer so našli nevarno ranjenega komunista Marija Berceta. Splošno se govori po mestu, da so Berceta umorili fašisti najbrže, da maščujejo umor svojega tovariša. Prišli da so na njegov dom, ga pozvali, da gre z njimi, ga posadili v kamijon in ga odpeljali pod Katinaro. Tu so ga razložili in kastrirali ter se odpeljali. Dva slovenska učitelja, ki sta šla slučajno mimo, sta slišala Bercetovo zdihovanje. Pozvani uslužbenci rešilne postaje so nesrečnega mladeniča prepeljali v bolnišnico, kjer je pa takoj umrl. Govori se tudi, da je mati Bercetova od žalosti znorela. Toda ta beselni umor ni bil zadosti. Isti dan so listi javljali tudi, da je izginil na skrivnostni način 20 letni privatni uradnik, komunistični močtni svetovalec Ribarich. Sedaj se govori, da je bil tudi ta od fašistov umorjen. Koliko je na teh govoricah resnice, ji težko povedati. Ali da mora nekaj na vsem tem biti, dokazuje to, da je komunističnemu »Laborator«, ki je o teh stvareh pisal, že vse te dni zabranjeno izhajanje, da nacionalistični časopisi, ki navadno pišejo o vsakem dogodku kilometer dolge članke in prireajo svoja posebna porizvedovanja, o vsem tem sumljivo molčijo in da je komanda narodne milice odredila razpust nekaterih legij te milice in zauka-

zala, da morajo vsi člani še tekom dneva odložiti orožje in uniforme. Ta odredba kaže, da oblasti znajo, kje se nahajajo povzročitelji teh živinskih ubojstev. — Mi nimamo nobenega povoda, da se potegujemo za komuniste, menimo pa vendar, da bi bil čas, da se preneha že enkrat s takimi barbarškimi čini, s katerimi fašisti svoji domovini v svetu prav nič ne množe slave. Svet se bo začel vpraševati ali je to še kulturna država, kjer smejo pristaši jedne stranke nekaznovani izvrševati lynch-justico nad nedolžnimi ljudmi!

Ljubljanskemu prebivalstvu.

V dneh od 4. do 6. avgusta se vrši v Ljubljani glavna skupščina Jugoslovanskega novinarskega združenja. Odveč bi bilo, da bi povdarjali pomen te skupščine, saj je slehernemu znano kako važno mesto zavzema časnikarstvo v javnem življenju, političnem, kulturnem, gospodarskem itd. Ravno meseca avgusta in septembra se vršijo v Ljubljani prireditve, ki so za napredek naše pokrajine izrednega pomena. Naj omenimo predvsem tretji velesojm, ki bo zopet pokazal razvoj našega gospodarstva. V dneh, ko se vrši skupščina časnikarjev, se bodo zbrali v naši Ljubljani ne le zastopniki časnikarstva brez razlike strank, posetili bodo naše mesto tudi češkoslovaški in poljski novinarji, da v skupnem delovanju s svojimi jugoslovanskimi tovariši razpravljajo važna stanovska vprašanja. Važno je to bivanje toliko zastopnikov javnega mnenja pri nas. In zaradi tega moramo sto-

Ljubljana je bila stavbinsko nemška kolonija v bližini Italije. Kakor kako poljubno staronemško mesto si lahko izslikamo v fantaziji njeno sliko. Sem in tja po dvoriščih hiš najde izvežbano oko še sedaj polzazidane poznogotiske arkade in vsaj v bližini cerkve sv. Florijana so se nam še ohranile karakteristične ozke fasade hiš, deljenih druga od druge po ozkih za prehod neopornih, v spodnjem delu napram cesti zazidanih presledkih, ki služijo kapu. Protireformacija pa je tekom XVII. stoletja temeljito preobrazila duševni milje ljubljanskega meščana. S tokom izobrazbe in vseobče kulture, katerega je premišljeno naravnala iz nemške v italijansko smer, je izpremenila tudi okus mase iz srednjeevropskega, nemškorenesančnega v italijansko-baročni. V tem oziru je posebno odličnega pomena sistematično delovanje organizacije takratne kranjske inteligence, ki nosi naslov »Academia operosorum«. Njeni člani so s svojim smotrenim delovanjem, svojim vsestranskim vplivom in vzgojnim delovanjem z besedo in peresom privedli do popolne zmage italijansko-baročni okus. Kako korenit je bil preobrat v estetskem naziranju, nam najboljšje dokazuje lice stare Ljubljane, kakor ga je ta doba zapustila in iz katerega je bil izbrisani vsak sled prejšnjega gotosko inspiriranega okusa ali vsaj očem odtegnjen po temeljiti prezidavi zunanjsčine stavb, ki so s svojimi fasadami, kakor sem že zgoraj omenil, služile višjim ciljem, enotnemu arhitektonskemu izgledu ulice in trga

Razkroj te enotne umerjene estetske volje pa pomenja XIX. stoletje. Zdi se mi, da generacije 2. polovice in začetkom XX. niso bile na nobenem kulturnem polju tako desinterezirane kot ravno v arhitekturi. Kljub našemu velikemu kulturnemu razvoju smo z narodi zapadne Evrope vred izgubili v tem času popolnoma smisel za bistvo arhitekture, za enotnost mestne slike in za bistvo značaja starih spomenikov. Odtod vse estetsko ponesrečene nove stavbe v starem delu mesta, posebno rešitve novega mestnega središča in najvažnejšega prometnega križišča pred Frančiškansko cerkvijo, obsegajočega Marijin trg, Frančiškanski most in Stritarjevo ulico.

Pred našimi očmi preživlja Ljubljana onega največjih elementarnih preobratov svoje mestne slike, ki ga je povzročila ustanovitev Jugoslavije in z njo združeno novo mednarodno stališče našega mesta, ki je postala tretja državna prestolnica. Kakšne bodo posledice za mestno sliko, si danes niti približno ne moremo predstavljati. Vsekakor sedanjí moment ni manj važen kakor katerikoli prejšnjih. Pred našimi očmi se zazidujejo vrzeli, ki so nastale po potresu, v predmestjih nastajajo cele nove ulice in skupine enodružinskih stanovanjskih hiš, zidajo se nove reprezentativne stavbe, novo tudi to pot prodira v stari milje in odprto vprašanje je še, če bo sedanja generacija v svojih stavbnih prizadevanjih srečnejša od popotresne.

in to je pomenilo z izjemo plemiškega dela omejitev mestnega obsega na poprej omenjeni pas med Ljubljano in gradom, ki sta oba naravna obramba elementa. Več najstarejših stavb Ljubljane, ki so ležale izven obzidja, je postala žrtev turških napadov. Važen v razvoju stavbarstva je dalje potres l. 1511, ki je oropal Ljubljano mnogih srednjeveških stavb. Kakor so turške vojne v svojo zahtevo po obrambi postale važen faktor v oblikovanju mestne slike, ni nič manj odločno vplivala tudi definitivna odstranitev te nevarnosti v 2. polovici XVIII. stoletja: zidovje je padlo, z njim meja med starim mestom in predmestjem in XIX. stoletje je bilo hočeš nočeš postavljeno pred problem estetsko in komunikacijsko zadovoljive spojite teh dveh v mnogem estetsko neenakih delov. In čim bolj se je širilo tekom XIX. stoletja mesto na novih teritorijih, tem kočljivejši je postajal ta problem do nove katastrofe, potresa l. 1895, ki je oropal mesto mnogih bistvenih elementov: Porušeno je bilo estetsko ravnanje Špitalske ulice, Vodnikovega trga, Sentiakovega trga, Novega ali Turjaškega trga, v daljših posledicah so padla poslopja tudi na vzhodni strani Novega trga, ki so ga zapirali napram Ljubljani in edini, v splošnem še dosti zadovoljivi preostanek stare Ljubljane je danes že večkrat omenjena prometna žila od Vodnikovega trga do Karlovske ceste.

Poleg elementarnih dogodkov pa je vplivala na razvoj in značaj mesta tudi estetsko umerjena volja njegovih prebivalcev. Prva

Š Strela tresla v šolo v Hočah. Iz Hoč nam poročajo: V četrtek, dne 7. t. m. je popoldne okoli 2. udarila strela v tuk. staro šolo. Poškodovale je streho ter učne prostore I. razreda. Lahko je bil poškodovan tudi 15 letni fantiček. Strela ga je zadela v koleno ter ga vrgla ob tla. K sreči je bil ta dan šole prost, sicer bi bila nesreča večja.

Š Oslovski glas ne vpije do nebes. — Pod tem naslovom prinaša »Naprejek« z dne 6. junija t. l. poročilo o sestanku naših zapnikov iz celjske cinkarne, katerega sem na njih željo sklical v nedeljo dne 3. t. m. k Belemu volu v Celju. Jaz bi na ta »oslovski glas« niti ne odgovarjal, ker smatram za podast odgovarjati takemu duševnemu revežu kot je »Naprejek« z vsemi svojimi priviski, a nekaj je, kar mi sili v roko pero: Članek nosi podpis: Navzoči poslušalci; — jaz pa ne morem verjeti, da bi bil take ne-kvalificirane provokacije zmogel kateri izmed navzočih mož, kakor tudi ne na sestanku navzoč socialdemokrat, kateri se je tudi popolnoma strinjal z mojimi izjavami, ampak k večjemu kaka razredno zavedna ženska, podobna kot je bila ona, od dveh navzočih, ki jo je junaško odkurila iz dvorane, poražena že pri prvi svoji pripombi. — Ker smo že ravno pri stvari, omenim še, da od vsega, kar vsebuje dotični članek, je res le to, kar se tiče mojih izjav, da sem trdil, da soc. demokrati paktirajo s kapitalisti, kar sem tudi dokazal, ter, da je naredbo za 8 urnik izdelal minister tov. Gostinčar in jo podpisal njegov naslednik. Kar se pa medklincev tiče, katere tako lepo citira »Naprejek«, pa pribijem in z menoj vsi navzoči, da od teh ni bilo niti enega. Pač pa je bilo nekaj stvarnih pripomb od strani navzočih, kateri so obsojali delovanje so-

cialdemokratskih voditeljev, ki je na škodo delavstva. Kdor pa trdi nasprotno, naj se pa za svoje laži tudi podpiše če ima korajžje. Nam se seveda s tem le koristi in lahko se piše kar hoče, delavstvo cinkarne, ki te dni pristopa v naše vrste, gre preko tega. G. uredniku »Naprejek« bi pa priporočal, da se v bodoče ne pusti več tako potegniti od svojih dopisnikov ali dopisnic, ako hoče še vsaj nekoliko ugleda listu ohraniti, kajti v Celju bo postal kmalu splošen pregovor: Oslovski glas ne vpije do nebes, »Naprejek« laži jih pa dosežejo. Z g. Leskoškom pa ni potrebno strašiti, ker mu jaz kličem: Na svidenje na shodih! — Ivan Gajšek str. tajnik JSZ, Celje.

Š Samoumor. Uradnik celjske carinarice I. Kistih je 6. t. m. na vrtu gostilne pri »Istrijancu« izvršil samoumor. Prišel je v omenjeno gostilno s svojo nevesto. Začela sta se prerekati iz neznanih razlogov. Po kratkem prerekanju je Kistih vzel revolver in se ustrelil v prsi. Kroglja mu je predrila pljuča ter so smrtonosno ranjenega prepeljali v bolnišnico.

Š Prostovoljno gasilno društvo na Vranskem priredi 1. julija t. l. na vrtu gostilne »Slovan« veliko ljudsko veselico z raznovrstnim sporedom. Prošijo se sosedna društva, da se na prireditve ozirajo.

Š Zasebno učilišče Legat v Mariboru zopet odprto! Deželna vlada je dovolila otvoritev zasebnega učilišča Legat v Mariboru in sicer za strojepisje in stenografijo. Otvoritev se vrši dne 20. t. m. Kot šolski prostori služijo veliki, lepi, zračni prostori hiše Vrazova ulica 4. Vpisovanje in pojasnila za tečajne dneve v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100 3493.

Š Restaurirajo »Narodni dom« v Mariboru je prevzel g. Iv. Šober. Glej naznanilo v današnjem glasnem delu.

Gospodarstvo.

III. LJUBLJANSKI VZORNI VELESEJEM OD 1.—10. SEPT. 1923.

S hitrimi koraki se bliža čas III. Ljubljanskega velesejma. Število prijav vsak dan raste in je le še malo razstavnega prostora v paviljonih na razpolago. Zato vabimo vse one, ki nameravajo razstaviti pa se še niso prijavili, naj to čimprej store, ker se prijavni rok koncem tega meseca brez-pogojno zaključni in se bo razstaven prostor, kar bi ga še preostalo, dal na razpolago inozemski industriji, ki se je letos prijavila v še večjem številu ko lani.

Po soglasni sodbi domačih in tujih obiskovalcev je lanska velesejska prireditel v vsakem pogledu dobro izpadla. Zato vlada za letošnji jesenski velesejem še večje zanimanje. Obisk bo še močnejši nego lani, posebno iz južnih krajev naše države, od kjer se pripravljajo že posebni vlaki obiskovalcev. Tudi iz inozemstva sta napovedana dva posebna vlaka.

Skrbeti moramo zato, da pokažemo svet, na kako visoki stopnji že stoji jugoslovanska industrija, obrt in trgovina. Ponovno vabimo vse pridobitne kroge, da nas v tem stremelju v njih lastno korist podpro ter se pravočasno prijavijo kot razstavljalci.

Vse informacije daje dragevolje brezplačno pismeno in ustmeno Urad Ljubljanskega velesejma v Ljubljani, Gospodarska cesta (telefon int. 140).

g Svinjski sejem v Mariboru dne 8. junija 1923. 5—6 tednov 800—1100 K, 7—9 tednov 1200—1600 K, 3—4 mesece 2.500—2.800 K, 5—7

mesecev 3.500—4.800 K, 8 do 10 mesecev 5.000—5.500 K, 1 leto 6.000—8.000 K; 1 kg žive teže 95—100 K, 1 kg mrtve teže 115—130 K, koze 1000—1500 K. Cene so od zadnjega sejma precej poskočile.

g Cene živini. Kupčija z živino je bila slaba. Cene so nekoliko padle, ter notirajo približno sledeče: voli I a 13.50—15 Din, II a 12—13 Din, krave I a 12—13 Din, II a 10—11 Din, III a 6.75—8 Din, teleta I a 15—16.50 Din, II a 14.50, III a 12.50—13.50 Din, prešiči (debeli) 15—16.50 Din za kilogram žive teže.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 31. majnika smo imeli za 5.517.429.120 Din papirnatega denarja v prometu.

g Cene zlatemu in srebrnemu denarju v Nemčiji. Nemška državna banka je kupovala te dni zlatnike po 20 mark s 260.000 markami v papirju, zlatnike po 10 mark s 130 tisoč markami v papirju. Srebrni denar pa je plačevala s 5000 kratno nominalno vrednostjo v papirju.

g Konkurs manufakturne trgovine v Novem Sadu. Veletgovina manufakture »Zaharijević in Trušić« v Novem Sadu je proglasila konkurz. Pasiva znašajo 12 in pol milijona dinarjev.

BORZA.

Curih, 9. junija. (Izv.) Berlin 0.0065, Holandska 218, Newyork 556.50, London 25.67, Pariz 35.70, Milan 25.82, Bruselj 30.70, Kodanj 100.50, Stockholm 147.76, Kristijanija 97, Praga 16.58, Pešta 0.093, Bukarešt 2.85, Belgrad 6.30, Sofija 6.40, Varšava 0.009, Dunaj 0.0078, avstrijska krona 0.007825.

še živila za naprej — naša fakulteta. Tako je včeraj naša fakulteta praznovala svoj prvi praznik v prosekturni dvorani — inštitut žal še ni dovršen. Dal Bog, da bi kmalu praznovali še večji praznik, ko bosta gg. prof. Plečnik in Serko videla popolen sad svojega dela!

Ij Jugoslovanska zveza za tujski promet v Sloveniji (Tourist-Office) v Ljubljani se je iz dosedanjih prostorov na Dunajski cesti št. 18 preselil v nove prostore na Aleksandrovi cesti št. 8 v poslopje Prve hrvaške štedionice ter nrađuje ondi od 8—12 ter 3—5 ure.

Ij Govorilna ura kluba SLS ljubljanskega občinskega sveta bo jutri (ponedeljek) od 5—6 ure popoldne v strankinem tajništvu, Jugosl. tiskarna, II. nadstr. Uradovall bodo referenti: 1. Personalno-pravni, 2. mestne vožnje in pogrebni zavod, 3. finančni in 4. socialno-politični. Kdor ima kako željo ali pritožbo na ljubljansko občinsko upravo naj se zglaši. — Tajništvo kluba obč. svetnikov SLS.

Ij »Prababica«, Grillparzerjevo žalostno uprizori Ljudski oder v Ljubljani danes v nedeljo ob pol 8. uri zvečer v društvenem domu na Viču. Predprodaja vstopnic danes od 10.—12. ure dopoldne in popoldne od 4. ure naprej v društvenem domu na Viču.

g Zveza uradnic in trg. nastavljen (Kro-kova prosveta) ima v sredo dne 13. t. m. na Rožniku sv. mašo ob pol šestih. Odbor.

Ij Frančiškanska prosveta priredi društven izlet — le ob lepem vremenu — v nedeljo 17. t. m. k Sv. Primožu nad Kamnikom. Odhod z jutranjim vlakom ob 5.20 z glavnega kolodvora. Na gori se vrši služba božja. Jedila je vzeti s seboj! Prihod v Ljubljano okrog 22. Odbor.

Ij Poneleka sveda ima jutri v ponedeljek sv. mašo na Rožniku ob petih zjutraj. — Zvečer ima Naš dom sejo ob 8. ob pol 9. pa Zveza služkinj. Odbornice in zaupnice naj se obli sej udeležijo.

Ij »Stolna Prosveta« ima svoj celodnevni izlet dne 15. julija v Soro in Presko pri Medvodah.

Ij Prvoradni koncert v hotelu Tivoli danes, v nedeljo, dne 10. t. m. od 15. do 19. ure. Vstopnina prost.

Ij Seja šentpeterskega prosvetnega društva je jutri ob 8. zvečer v društvenih prostorih. Udeležba vseh odbornikov obvezna.

Občni zbor Udruženja tobačnih trafikantov.

Dne 27. maja t. l. se je vršil občni zbor tega udruženja, na katerem je bil izvoljen nov odbor, kateri obstoji iz samih invalidov. Ta odbor si je stavil nalogo, pozvati vse glavne zaloge tobačnih izdelkov v Sloveniji, da iste ustanovijo povsod podružnice, v katere naj se vpišejo vsi trafikanti. Delovalo se bode takoj z vso močjo in podpirala jih bode organizacija vojnih invalidov, katere ima nad 200 tisoč članov. Sprejeta je bila sledeča resolucija, katere se je takoj odpisala na pristojna mesta.

1. Protestira, ker ne da tukašnja tobačna tovarna v razprodajo finejših tobačnih izdelkov in da iste izvaža v inozemstvo za boljšo valuto nego je naša, med tem, ko mora naše prebivalstvo kaditi najslabše in pokvarjene izdelke, pomešane z vsakovrstnimi zdravju škodljivimi primesi.

2. Protestira proti temu, da se v kavar-nah, hotelih, restavracijah i. d. prodajajo finejši izdelki, kateri se vtihotapijo in prodajajo po oderuških cenah. Vsled tega so občutno prizadeti člani udruženja — po večini vojne žrtve — kajti imenovani plačujo-jejo itak že visoke davke, ter se jim dela velikanska krivica vsled prednavedenega, ker bi dobavljali v nasprotnem slučaju oni gostilnam i. d. vse finejšje tobačne izdelke, ter bi se na ta način preprečilo nadaljno veriženje in se izboljšal v kolikor toliko sedanj-ji neznosni položaj trafikantov.

3. Predlaga, da se da onim finančnim organom največja nagrada, ako zaslede ka-kega tihotapeca, ter se naj nastopi proti temu vtihotapljenju z največjo strogostjo.

Končno prosil, da zviša naslov provizije nadrobni prodaji tobaka od 6 na 10 procentov in sicer od vseh tobačnih izdelkov, ker s tem zaslužkom se ne morejo preživljati ob tej nevzdržni draginji. Upošteva naj se, da so pridržene po 2 ali celo 3 vojne žrtve z večjim številom družinskih članov k eni trafiki, kar zelo skrči zaslužek. K temu se pripomni, da so ob razsulu Avstrije imeli lastniki trafik po 10 procentov zaslužka, ter ni bila nikjer pridržena še kaka druga oseba in so bile tedaj še vse življenjske potrebš-čine jako po ceni.

V zadnjih letih so se tobačni izdelki ne-štetokrat podražili, vsled tega se je tudi po-vpraševanje po tem blagu zelo, zelo zmanj-šalo. Trafikantom pa se pri tem zvišanju tobaka niti enkrat niso zvišali procenti, ampak nasprotno dvakrat celo znižali, kar je poglavitni vzrok sedanjega njihovega bed-nega stanja.

Razven tega je veliko pripomoglo k be-di članstva podraženje lokalov, kurjave, razsvetljave ter drugi režijski stroški. Ve-čina članstva pa ni imelo potrebnega kapita-la za nakup tobaka, ter je bilo primorano vsled tega si izposoditi za to potreben denar pri raznih denarnih zavodih, ter ga mora vrnati proti visokimi obrestmi.

Iz prednavedenega se razvidi popolno-ma jasno revščina in obupno stanje trafi-kantov, ter se pričakuje, da bo naslov vpo-števal prednjo spomenico in jo bo predložil merodajni oblasti z toplim priporočilom v ugodno rešitev.

Ljubljana, dne 7. junija 1923.

Centralni odbor.

Prosveta. Kolektivna razstava slik Matije Jama. Zajčeve skulpture.

Matija Jama se je vrnil lansko jesen iz Nizozemske, kjer je živel sedem let in kjer se vedno prebiva njegova družina. Priredil je v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani kolektivno razstavo 42 svojih del. Razstavil je slike, ki jih je slikal še ob Sotli I. 1902., dalje na Nižje Avstrijskem, potem celo se-rijo slik iz Nizozemske ter naposled precej novih krajin iz ljubljanske okolice in Ljub-ljane, svojega rojstnega mesta, kamor ga kliče sla iz tujine, kjer je Jama večino svo-jega življenja ustvarjal, prav tako kot naši največji slikarji preteklih stoletij n. pr. brata Janša, France Kavčič in drugi. Ja-mova kolektivna razstava, ki je za naše umetnostno gibanje važen dogodek, bo od-prta le še do 15. t. m. Slovensko občinstvo naj bi je ne prezrlo, kajti Jama je ponesel našo umetnost med svet, je razstavljajl zadnje desetletje večinoma v tujini ter po-teka ravno leto dni, kar je zadnjič razstavil svoja dela v Haagu.

Jama je izmed ustvariteljev sloven-skega impresionizma. Od časa, ko sta z Jakopičem sanjara in eksperimentirala v slovenskem Barbizonu, lepi, tihi dolini v v Stranski vasi poleg Dobrove pri Ljub-ljani, je ostal Jama zvest krajinu in na-ravi. Impresionizem, s povdarianjem luči

in barve, svet tisočev problemov svetlobe, je zrastle čisto logično iz krajinarstva, vsak figuralni zamisek mu je postranska stvar in le štafaža. Med vsemi slovenski-mi impresionisti je šel Jama najbolj lo-gično in premišljeno po svoji umetniški poti skoro z doslednostjo znanstvenega razumevanja. Izpopolnjeval in poglobljaj je svoj način izražanja dosledno. Vse mo-goče nijane naravnih pojavov je skušal ujeti z okornimi pripomočki materijelnih barv na platno, v hipu se izpreminjajoče svetlobne efekte prikleniti na sliko, ne-materijelne prikazni podatki z materijelni-mi sredstvi verno in resnično kot jih je vi-del v naravi. Tak način umetniškega ustvarjanja ni lahek, gre dostikrat preko fizičnih moči, treba je zanj silne ostrine opazovanja in največje popolnosti tehnike, ki se ne da priučiti drugod, ampak si jo mora umetnik sam pridobiti z lastno iz-kušnjo, z lastnim trudom. V tem tiči ravno osebnost vsakega posameznega slikarja — impresionista.

V starejših Jamovih slikah na kolek-tivni razstavi n. pr. v »Zgodnji spomladi«, ki je stara kakih 20 let, vidi se še borenje s tehniko in izrazom. Tudi v treh malih krajinah iz Nižje Avstrije (drevo ob vodi) opazimo še konstrukcijo. Toda že tedaj je Jama naslikal veliko krajino »Steine«, vso obliko s solncem, enotno presnovano, podano z enim zamahom. V sliki iz Nizo-zemske »Veja nad jezerom« pa gleda iz platna narava sama. Čutiti ni več tehni-ke, harmonija in izraz sta popolna. »Veja nad jezerom« je tehnično izmed najpopol-nejših Jamovih del in s tem eno izmed najboljših del slovenskega impresionizma in krajinarstva; vodna gladina na tej sliki je podana tako dovršeno in s tako diskre-cijo, da si je kaj popolnejšega težko pred-stavljati.

Jama, ki je včasih najraje slikal ma-le krajine, ustvarja sedaj velike pejsaže. Razvoj je logičen. Že od nekdaj je slikal Jama zrak posebno virtuosno. V velikih pokrajinah, z globokimi perspektivami pri-haja ta umetnost najbolj do veljave. V obeh »Ljubljana«, prvi v snegu, drugi v zgodnji spomladi, dalje v »Ljubljanskem polju« (slikanem s šišenskega vrha), kjer se razprostira širna snežena ravnina tja do Kamniških planin, ki se vzdigujejo na horizontu — pa se pokaže slovenska im-presionistična krajina v vsi svoji meri. Iz-med treh »Šmarnih gor« je ona po dežju, z zarjo za vrhom, najučinkovitejša; zdi se, da je odsev večnosti v nji. Motiv je po-novil Jama tudi v obeh slikah »V Straži«. Poln solnce je »Ljubljanski trnovski pri-stand«. »Ljubljanska frančiškanska cerkev«, ki jo je Jama že večkrat slikal, je stvar odlične lepote in monumentalnosti.

Jamova umetnost je popolnoma ne-literarna in docela slikarska. V primeru z modnimi strujami, ki hlatajo po simbo-lističnih, pa izumetničenih predstavah, je Jamova umetnost objektivna. Vsaka nje-gova slika pa je problem, ki ga je treba gledati slikarsko. Jama stoji na tisti vi-šini, kjer vlada harmonija celote ter teh-nike ni več opaziti in je izraz dovršen. Za to napravlja Jamova kolektivna raz-stava — da bi bila res pregled vsega Ja-movega delovanja bi jo bilo treba sicer še precej izpopolniti — resen, umerjen vtis, brez kričavih modnih skokov, in vzbuja respekt pred znanjem mojstra krajine.

Skupaj z Jamo je razstavil Ivan Zajc tri večje kipe in šest malih plastik v ilo-vici. V lepem, kar prozornem kararskem marmorju izvršena »Pastirska idila«, spre-daj pastir s pastirico v objemu, zadaj čre-da ovac, kaže vse naivno, verno ustvar-janje Zajčevu, ki nima visokih zamislov, pač pa neko absolutno, čisto kiparsko ve-selje nad obliko. Skupina je dobra v črti in silueti. Ženski akt v marmorju »Po kopelji« je anatomsno pravilno delo z le-po pozo. Damski portret v naravni do-prsni velikosti je dober.

Na Ivana Zajca je mogočno vplivala lepota črške klasike in italijanske rene-sance, ko je živel pred in med svetovno vojsko v Italiji. Zajc stremi pod temi vpli-vi za večno veljavni načeli simetrije, proporcije in linije. Zajc ni silen v iz-razu, ni monumentalen, je pa pravi plas-tik, ki mu je modeliranje in ustvarjanje oblik življenje in slast. Dr. I. R—i.

pr »Nova Evropa«. 15. šte. je posvečena muslimanskemu vprašanju. Uredništvo je hotelo doneskov od muslimanov samih, ki bi sami pa najbolje tolmačili svoje mišljenje, pa ni bilo pravega odziva. Razen članka S. Ljubančiča, ki vsi prispevki došli od nemuslimanov, Mih. Popović, suplent na jagodinski gimnaziji opisuje pomoha-medanje med balkanskimi narodi in pravi: ne-kateri so sprejeli islam, da bi ohranili svoja po-vesta, drugi, da bi imeli vse pravice, ki so jih uživali sami Turki, to je, da bi smeli tudi ro-pati, tretji pa, da so se zaščitili pred turškimi in albanskimi nasilji in plenitvami, mnogi pa so bili pomohamedanjeni s silo. Značilno je, da so Al-banci kot kulturno nižje stoječ narod izpodirali Srbe in jih albanizirali. Največjo odpornost so po-kazali macedonski Romuni. Belgrajski univ. pro-fesor dr. Tih. R. Gjorgjević objavila oceno in vse-bino Oberhummerjeve knjige »Die Türken u. das Osmanische Reich« in zanimivo študijo: Turki v

Ljubljanske novice.

Ij Državni nameščenci, železničarji in apokojenci! Vlada predstavnikov Centralnega akcijskega odbora v Belgradu sploh ni hotela sprejeti. Zato danes ob desetih vsi na protestni shod pred Mestni dom! Udeležba obvezna. — Akcijski odbor.

Ij Praznik medicincev. Malo je da-nes v javnem življenju poštenih, značaj-nih, delavnih mož in tisti, ki so, jih dru-gi, manjvredni, ne priznajo in zato ni-majo ti za svoje delo in za svoje zasluge nikakega zadoščenja. Še manj pa jih je, ki bi kljub temu vztrajali na poti do cilja in ne glede na desno in levo delovali naprej v začrtani smeri. Naša mlada medicinska fakulteta pa se lahko ponaša s takimi možmi. In to sta njena ustanovitelja gg. prof. dr. Serko in prof. dr. Plečnik. Da medicinci, ki vemo njuno delo najbolj uvaževati, tudi na zunaj po-kažemo, kako ju cenimo, smo ju v znak hvaležnosti izvolili za prva častna člana medicin. društva v Ljubljani in smo jima včeraj 9. t. m. izročili diplome. V tesni prosekturni dvorani ob prisot-nosti gg. docentov in vseh slušateljev medicinske fakultete je predsednik dru-štva medicincev Slovinič podal slavljen-cema diplome, zahvaljujoč se za njih poštrevolnost in delavnost. S skromni-mi sredstvi sta dvignila našo fakulteto kolikor je bilo pri gigantski borbi z raz-nimi nasprotniki mogoče, ne da bi oma-hovala. Ginjen nad ljubeznijo slušate-ljev se je zahvaljeval g. dekan prof. dr. Plečnik, povdarjajoč važno misijo, ki jo ima naša fakulteta. G. prof. dr. Serko je povdarjal v svojem govoru težkoče v ka-terih je živila in živi — Bog daj da bi

Srbiji za časa prve vlade kneza Miloša (1815—1839), povdarja pa, da je bilo med njimi zelo malo pravih Turkov, nego so bili po večini Srbi mohamedanske vere. Belgrad je bil tedaj prava ruševina. Odnosaji med Turki in Srbi niso bili pristrani, pač pa korektni, ker se niso preganjali. Medsebojno mrzilo so prikrivali in je medsebojno občevanje dobilo obliko prevdarne prevdarnosti in lažnive prijaznosti. Knez Miloš je vsak čas izkazoval turškemu vezirju v Belgradu čast, ki mu je pristojala kot zastopniku sultana. Kadar je stopil pred njega, mu je poljubil obleko in roko, knezinja Ljubica je pa delala obiske harem. Vseh Turkov je bilo tedaj v Srbiji 7—8.000. Ker se je pa Turkom slabo godilo v Srbiji, so se izseljevali. Najzanimivejši je prispevek muslimana Ljubunčiča, ki nas uvaža v čustvovanje idealističnega, nacionalno čutečega muslimana v naši državi. Z globoko boljo in resignacijo v srcu se pritožuje, da so muslimani v naši državi, dasi Slovani po krvi in jeziku, prezirani, zapuščeni, zapostavljeni od svojih bratov. Vse, kar je pri njih dobrega, se namenuoma zatajuje, napadajo jih vsi, »napredni« muslimani, pravoslavni in katoliki; obsojajo jih in omalovažujejo Srbi, Hrvati in Slovenci, kakor da bi bili Turki po plemenu. Z njimi, pravi, strašijo v Sloveniji otroke, ker v narodni tradiciji žive o njih najstrašnejše pripovedke. Ta ošitek smo slišali že neštetokrat iz ust muslimanov in vendar ni opravičen. Istina je, da je v našem narodu spomin na turške vpade v slovenske dežele in vse turške grozovitosti zelo živ in tvori doba bojov s Turki v slovenski zgodovini poglavje o samozavesti in odporni moči našega naroda, o čemur pričajo tudi naše narodne pesmi. Po drugi strani je pa naše ljudstvo politično toliko dotorelo, da dobro loči Turke od muslimanov slovenske krvi. Ko je pred nedavnim reakcionarni »Slov. Narod« skušal vzbujati nizkote instinkte v ljudstvu, ker se parlamentarno zastopstvo SLS veže z muslimani v dosegu skupnih državnopravnih ciljev, se mu je vse smejalo. Z davno zna ločiti naše ljudstvo Turke od muslimanov slovenske narodnosti in v kolikor ima o slednjih še svoje posebno mnenje, temelji to predvsem v raziranju o kulturni zaostalosti širokih slojev naših muslimanov.

pr življenje sv. Gabriela od Zalostne Matere božje. Opisal o. Germano. Po italijanskem izvirniku priredili ljubljanski bogoslovci. Ljubljana, 1923. — Častimo sv. Jožefa! Izdalo predstojništvo cerkve sv. Jožefa (oo. jezuiti). V Ljubljani, 1923. — To je dvojce ljubeznivih knjižic, ki jih je založila pr. jalna KTD. H. Ničmanova. Prva opisuje sveto življenje in blaženo smrt štirindvajsetletnega mladeniča, ki je »zgodaj končal, pa je izpolnil veliko leto« (Modr. 4, 13), pravega Alojzija naših časov. Pij X. — sam svet mož — ga je komaj 40 let po njegovi smrti († 1862) prišel med blažene 31. maja 1908, Benedikt XV. pa med svetnike 13. maja 1920. Ta življenjepis, v lepem jeziku za slovensko mladino prirejen in našem presvetlemu vladiki ob njegovih velikih jubilejih posvečen, naj bi prišel v roke vsakemu slovenskemu mladeniču. Več lepote in resnice in sreče in miru bo zajel iz njega, ki ga bo prebral, nego iz sto modernih in najmodernejših romanov! — Drugo knjižico, ki je lepa zbirka pobožnosti v čast sv. Jožefu, priporočamo v rabo zlasti vsem tistim, ki so v velikih telesnih ali dušnih potrebah. Sv. Jožef je zvest pomočnik v obojih. Zato je vsakdo, ki nas ne čisti njega, naš dobrotnik. In oo. jezuiti nas s to knjižico prav pristrčno uče častiti sv. Jožefa. — Življenje sv. Gabriela stane broširano 14 Din (s pošto 1 Din več). Častimo sv. Jožefa! pa lično v platno vezano brez napisa 8 Din, z zlatim napisom 10 Din (s pošto 50 par več).

Ob tej priliki opozarjamo še na druge knjige, ki jih je založila zadnje čase ista prodajalna KTD H. Ničmanova in se je jav-

nost že močno zainteresirala zanje. To so zlasti: A. Cadežev Most v življenje dinarjev 16 s pošto 17.50, Silvij Sardenkove Dekliške pesmi (Din 15, s pošto 16.50) ter potera zvezkov dr. Opekovič govora, in sicer: Brez vere (Din 5, s pošto 6.50), O dveh grehih (Din 10, s pošto 11.50), Začetek in konec (Din 14, s pošto 15.50) ter Velikaskrivnost (Din 16, s pošto 17.50). Za resnico (Din 8, s pošto 9.50). Starši, dobrega berila v hišo, če hočete imeti v hiši dobro mladino in dobrega duha!

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 10. junija: »Hamlet«. Izven. Ponedeljek, 11. junija: »Hamlet«. Red E. Torek, 12. junija: Zaprtlo. Sreda, 13. junija: 2x2=5. Satirična igra. Spisal Gustav Wied. Premiera. — Red A.

OPERA.

Nedelja, 10. junija: EVGENIJ ONJEGIN. Začetek ob pol 8. uri zvečer. — Izven. Torek, 12. junija: LUIZA. Začetek ob pol 8. uri zvečer. — Red C. Sreda, 13. junija: ZRINJSKI. Začetek ob pol 8. uri zvečer. — Red B.

Nedeljska predstava »Rdečega križa«. — Opozarjamo vnovič, da se pravljica mladinska igra »Dve Marički«, ki je na premieri dosegla nepričakovan uspeh, ponovi danes ob 3. uri popoldne v dramskem gledališču na korist »Rdečemu križu«. Pripeljite »vojo« daco zaradi igre same in zaradi blagega namena.

Pri predstavi »Onjegina« v nedeljo, dne 10. t. m. poje vlogo kneza Gremina g. Zathay.

»Onjegina«. Opera predstava v korist »Udruženja gledaliških igralcev« se vrši v nedeljo 10. t. m. ob polnoči zvečer. Ker so dohodki predstave namenjeni fondu onemoglih in bolnih članov obeh naših gledališč, vabimo sl. občinstvo, da poseti predstavo v polnem številu. Zasedba opere je najboljša. Kneza Gremina poje zopet gospod Betetto. Prodaja vstopnic pri operni blagajni. — Udruženje gledaliških igralcev v Ljubljani.

Cerkveni vestnik.

c Marijine kongregacije pri sv. Jožefu vabi predstojništvo cerkve k obiskovanju Najsvetejšega, ki je danes ves dan izpostavljen.

Orlovski vestnik.

JOZ. V nedeljo dne 24. junija t. l. se vrše izbirne tekme za letošnje mednarodne tekme v Parizu. Vsa pojasnila daje tehnični odbor JOZ. Mednarodnega tabora v Parizu, ki se vrši dne 21. do 23. julija t. l., se morejo udeležiti tudi netekmovalci.

St. Jakobski Orel v Ljubljani. Za našo prireditev 7. in 8. julija je na državnih železnicah že dovoljena ugodnost polovične vožnje. Bratske odseke prosimo, naj čim prej izpolnijo priglasnice ter nam jih vrnejo, da jim pošljemo pravočasno izkaznice za polovično vožnjo.

Pevski vestnik.

Pevske okrožje za ljubljansko okolico bo imelo sejo v torek dne 12. junija ob 4. popoldne v Ljudskem domu v Ljubljani, soba »Ljubljanec«. Dnevni red: Okrožna prireditev in slučajnosti. Artistični odsek PZ. Seja v torek, dne 12. junija ob 5. v običajnem prostoru.

Učiteljski vestnik.

Slomškova zveza ustanavlja novo podružnico za Krško, Brežice, Sevnico. Vseled tega vabi osrednji odbor vse tamošnje člane »Slomškove zveze« na zborovanje, ki se bo vršilo dne 14. t. m. v Cerkljah pri Krškem. Dobrodošli tudi vsi oni, ki še niso organizirani pa sodijo po svojem prepričanju v

krog krščansko mislečega učiteljstva. Začetek zborovanja je določen na 10. uro. Popoldne ogled okolice ter izlet k rimskemu studencu, od koder so dobivali prebivalci Neviodunoma svežo studenčnico. Na zborovanje vabimo tudi vse one člane občinski železnice, ki se jim nudi prilika za lep izlet. V Brežicah izstopimo okrog 9. in se takoj nato odpeljemo z vozovi v Cerklje. Potrebno pa je, da se vsi, ki pohitite v šetrtrek v lepo krško dolino, javite po dopisnici tovarišu Drag. Rostoharju radi preskrbe voza in pa kosila. — Odbor.

Dijaški vestnik.

Tovariši Zanjani! V torek dne 12. t. m., se vrši ob 8. uri zvečer v prostorih »Zarje« izredni občni zbor z dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika, 2. poročilo odbora in društvenega soda, 3. sprejem novih članov, 4. volitev gerenta, 5. slučajnosti. Udeležba je za vse Zanjane strogo obvezna. Gg. staršine, tovariši Daničarji in tovariši Borci so vljudno vabljeni. — Ivan Tomšič, t. č. predsednik.

Turistika in sport.

Finale nogometnega prvenstva Slovenije za leto 1922-23. V odločilni tekmi za prvenstvo Ljublj. nogom. podsaveza za sezono 1922-23 se sestane v nedeljo 10. t. m. ob pol 18. uri na igrišču Ilirije dosedanji prvak SK. Ilirija kot prvak Ljubljane in SSK. Maribor kot prvak Maribora. Prvak Celja Atletiksportklub je izpadel iz konkurence s tem, da je podlegel 27. V. SSK. Mariboru. Moči obeh klubov za nedeljsko tekmo so zelo enake in Ilirija, ki je zmagovala doslej v prvenstvenih tekmah z največjo lahkoto, bo morala v nedeljo zares napeti vse sile, ako si hoče ohraniti naziv prvaka Slovenije. Maribor je letos zelo napredoval ter dosegel vseskozi lepe rezultate, med njimi tudi neodločen izid proti Iliriji 19. aprila. O Iliriji se momentano nikakor ne more reči, da je v dobri formi. V Iliriji nastopi sicer zopet znani golman Pelan, manjkali pa bodo zopet Zupančič II, Hus, Grilo I ter najbrže tudi Vidmajer. Vsekakor velik handicap! Obe moštvi se zavajata važnosti te tekme ter se nanjo mrzlično pripravljata. LNP pokloni zmagovalcu lepo častno darilo, ki je izloženo v trg. Magdič na Aleksandrovi cesti. Funkcija sodnika je poverjena zagrebškemu sodniku Willerju.

Ljubljanska porota.

Ljubljana, 9. junija.

Porota je danes razpravljala obtožbo proti Jožetu Rozmanu iz Srednje vasi, ki je obtožen uboja, in proti pekovski pomočniku Stefanu Zalazniku, kateri je obtožen, da je na Glincah iztaknil z vilicami Stefanu Oštirju desno oko. Porotnemu senatu predseduje nadsvetnik dr. Kaiser, obtožbo zastopa državnega pravdnika namestnik Mastnak. Rozmana zagovarja dr. Svigelj in Zalaznika dr. Stare. Prvi se je zagovarjal Rozman, katerega dejanje opisuje obtožnica takole:

Krvava svatba.

Pri Jožetu Ribnikarju v Srednji vasi se je dne 28. januarja vršila svatba. Te svatbe sta se udeležila tudi Peter Rotar in 20 letni Jože Rozman, samski, delavec iz Srednje vasi. Ko je prišla med napitnicami vrsta tudi na Rotarja, se je vmes oglasil Jože Rozman in zaklical igralcu na harmoniko, naj zaigra, da bo on plesal »solo«. Rotar je zavpil, da hoče mir, Rozmanov oče pa je poslal po svojo sina Cirila Rozmana, da bi odstranil nadležnega brata. Med tem sta se Jože Rozman in Rotar približala. Vstopivši Ciril Rozman je porinil najprej iz sobe na dvorišče svojega brata, potem pa še Rotarja. Kmalu nato pa so Rotarjevi poslali po očeta Petra Rotarja, češ da leži njegov sin v bližini domače hiše mrtev. Pri raztelesenju pokojnika so

zdravniški izvedenci ugotovili, da je Rotar poleg lahkih poškodb zadobil vbodljav v srce in da mu je bila prerezana tudi glavna žila dovodnica.

Jože Rotar je med razpravo priznal, da je Rotarja zabodel, zagovarja pa se s silobranom, češ da je Rotar že pri mizi stoeč zagrabil za namizni nož in se mu približal, a ga je on prehitel in pariral sunil z nožem, ker je Rotar prvi proti njemu zavihtel kuhinjski nož. Porotnikom je stavil porotni senat dve glavni vprašanji in sicer prvo: ozirom na uboj, drugo pa glede na silobran. Zagovornik dr. Svigelj je nasvetoval porotnikom, naj zanikajo prvo in potrdijo drugo glavno vprašanje. Prvomestnik porotnikov g. Kolman je prebral pravdoročnik porotnikov, katerega so porotniki z 9 da in s 3 ne glasovi potrdili. Rozman je bil obsodjen na 2 leti in pol teške ječe.

Pretep na Glincah.

Pek Stefan Zalaznik, Jože Bučar in Franc Burlik so v noči 1. julija 1922 na Glincah pri Marlj Kapus praznovali njen god. Pred hišo so se nepričakovano zglasili ponočnjaki, kateri so klicali: »Auf bika! in: »Nocoj bosta Burnik in ta kravzlast (mislil Zalaznika) tepena.« Godovalci so šli proti ponočnim domov. Prišli niso daleč, ker sta jih napadla nazaj Jože Petercel in Karel Zgone, oboje rojena s koli. Ko so šli godovalci drugič domov, je eden izmed njih, Stefan Zalaznik, misleč, da je srečal napadalca, udaril nekega Oštirja z vilicami po glavi s tako silo, da mu je prebil klobuk. Oštir je s namenom, da se brani, odlomil klobuk in je udaril z njim Zalaznika po glavi. Zalaznik je na to sunil Oštirja dvakrat z vilicami in ga z enim sunkom zadel v desno oko. Posledica sunka je bila, da je Oštir ostlepel. Zalaznik se zato danes pred ljubljansko poroto zagovarja po §§ 152, 156 k. z. državno pravdnštvo zahteva, naj se kaznuje po § 156 a. k. z.

Poizvedovanje.

Najden je bil črn otroški klobuk dne 29. maja zvečer pri železniškem prelazu v Lattermanovem drevoredu. — Dobi se pri g. Majcnu, Gosposvetska št. 10, III. nadst.

Našel se je otroški sandaleček št. 21 na Poljanski cesti. Dobi se pri Podražju, Zrinjskega cesta št. 5.

Našla se je manjša vsota denarja. Dobi se Kolodvorska ulica 3 na hodniku II. vrata. Kolo znamke Dürkepp, ukradeno neznanemu lastniku začetkom septembra 1922 se nahaja pri okrajnem sodišču v Ljubljani, kjer se more ogledati in dobiti.

Poslano.*

Kot pojasnilo na odgovor g. Beštra na naše »Poslanec« z dne 5. junija 1923 izjavlja odbor pokrajinske zadruge fotografar, da v polni meri vzdržuje svojo izjavo. Ker pa g. Bešter izvaja osebnosti, pripominjamo, da sta g. Hibšer kot načelnik in g. Kunc kot tajnik podpisala sklep odborove seje z dne 5. t. m. zgolj kot funkcionarja zadruge in ne iz zavisti, kakor to omenja g. Bešter.

S tem je zadeva za nas končana.

Odbor pokrajinske zadruge fotografar za Slovenijo v Ljubljani.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

ST. 7902, LJUBLJANA I, POSTNO LEZECE.

Najvljudneje prosim za cenjeni naslov, ker mi je pošta vrnila poslano ponudbo z motivacijo, da šifrirana pisma ne dostavljajo.

Dr. Flumiani, Zagreb, Mažuraničev trg 20.

BOLECINE? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se boste čudili! Do brodejen pri drgnemu celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje usli Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter nad 25 let priljubljeni Z omotom in poštuno 3 dvojnat ali 12 specialna steklenica 28 Din; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 28 Din; 5 % doplačilom razpošila: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzafluid št. 134, Hrvatsko.

VELETRGOVINA z ŽELEZNINO ISCE starejšega, izurjenega

provizij. potnika

v tej stroki popolnoma večega. — Cenj. ponudbe pod šifro »PROVIZIJSKI POTNIK 3439« na upravo »Slovenca«.

Pridnega, poštenega in treznega

hlapca h konjem

sprejme VELETRGOVINA z VINOM FRANC ČUČEK v Ptuj. 3477

FRANCOŠČINO

poučuje akademik, izkušen instruktor. — Cenj. ponudbe pod »Vztrajnost in praksa«

Poravnajte naročnino!

2 ali 3 ZIDARJE

SPREJMEM na akordno delo. — Poizve se: VODMATSKI TRG 7.

Delavce

40—50, za pleskanje železnih mostov, SPREJME JOSIP JUČ, LJUBLJANA, Rimska cesta št. 16. — Sprejemanje v četrtek, 14. t. m. od 9.—12. ure.

Na večji žagi s polnojarmenikom na Gorenjskem DOBE MESTO

obratovodja popolnoma samost., vešč tudi vseh popravil, 4 žagarji za samice. Reflekt. dalje tram le na popolnoma samostojne, dobro izvežbane moči, večje vseh popravil. — Ponudbe pod: »ZAGA 3412« na upravo »Slovenca«.

Knjigovodja in korespondent

prvovrstna, popolnoma samost. moč, z večletno prakso v kakšnem trgovskem podjetju, zmožen popolnoma samostojno voditi knjigovodstvo in korespondenco večjega trgov. podjetja, vešč slovensčine in nemščine ter če mogóče hrv. koresp. in strojepisja, SE SPREJME TAKOJ ali pozneje pod najboljšimi pogoji in zelo dobri plači. — Dopisi naj se naslovijo na Poštni predal 63, Gl. pošta Maribor. 3472

ISCEMO DVE SAMOSTOJNI LIKARICI

za ženske kakor tudi za moške OBLEKE. Biti morata že dalj časa zaposleni v prvih kemijskih zavodih v prvovrstnem delu, posebno specializirane za moške obleke. Mesto je stalno, plača 60 Din na dan in stanovanje. Potnino do Belgrada povrnemo. Priglasiti se je treba pisмено na Biro »REKLAMA«, kneza Mihajla ulica št. 11, BEOGRAD. 3415

Knjigovodja-bilancist

perfekten v posojilniškem, trgovskem in tvorniškem knjigovodstvu ISCE SLUŽBE — tudi izven Ljubljane. Nastop takoj. — Cenj. ponudbe pod »PRAKTICEN« na upravo »Slovenca« pod številko 3456.

Deklo za vse

z znanjem nemškega in hrvatskega ali pa slovenskega jezika ISCEM za boljšo nemško družino v Zagreb za 1. JULIJ. — Ponudbe s prepisi spricval na ravnatelja WOLFF, ZAGREB, Draškovičeva ul. 25.

DIJAK (realec)

išče stanovanje s hrano pri boljši rodbini. — Ponudbe pod: »REALEC 17«, Jesenice-Fužine, Gor. 3436

Učiteljica v pokoju

bi prevzela za JULIJ in AVUGST kako primerno SLUŽBO, najraje na deželi. Želi samo STANOVANJE in HRANO v hiši ter poine stroške povrnjene. Ponudbe na upravo pod šifro »LJUBLJANA«. 3420

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis à vis hotela »Union«).

Telefon št. 57.

Podružnice: DIAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost s: Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

ženitna ponudba.

Državni uslužbenec, vdovec, 40 let star, brez otrok, z vso opremo in stanovanjem, se želi vsled takojšnje ženitve seznaniti s starejšo gospodično ali vdovo do 40 let starosti. — Cenj. ponudbe se prosi s fotografijo in vsoto premoženja na upravo »Slovenca« pod »SREČNO ŽIVLJENJE«.

Primerne službe

ISČE upokojeni orožn. stražmojster
Ponudbe pod »VESTEN SLUZAB-
NIK« na upravo »Slovenca«.

Knjigovodjo

prvovrstno moč, ki je dober bilančnik,
SPREJMEM s 1. julijem. Ponudbe z
dokazi usposobljenosti na upravo lista
pod A. A. B. 3449

KONTORISTKO

SPREJMEM. Pogoji: znanje stenografije,
slovenske, srbohrvaške, nemške korespon-
dence, cirilice, strojeписа. — Ponudbe z
dokazi usposobljenosti na upravo lista
pod šifro A. A. B. 3450

Zahvala.

Vsem ljubim prijateljem in
znancem, ki so našega draga

Franc Bizjana

obiskovali ob bolezni ali se ga
kakorkoli spominjali, zlasti g.
p. Ernstu za številne obiske,
gg. dekanu in kaplanu, cenj. gg.
pevcem Citalnice v Šiški za lepo
nagrobno petje ter vsem, ki so
ga spremlili na zadnji poti, izre-
kamo prisrčno hvalo.

V Ljubljani, 8. junija 1923.

Zaljujoči ostali.

Zahvala.

Ob prebriski izgubi, ki nas je zadela z nenadno
smrtjo naše iskrenoljubljene

Zinke

smo prejeli toliko dokazov odkritega sočutja, da se nika-
kor ne moremo vsakemu posamezniku posebej zahvaliti.
Zaradi tega izrekamo na tem mestu prisrčno zahvalo
vsem, ki so nam kakorkoli izrazili sočutje ali ki so našo
ljubljenko spremlili na njeni zadnji poti.

Prav posebno pa se zahvaljujemo darovalcem pre-
krasnega cvetja, gospodičnam, ki so nosile pri pogrebu
vence in šopke, kakor tudi vsem, ki so drago rajnico ob-
iskali med njeno kratko, a mučno boleznijo.

Ljubljana, dne 8. junija 1923.

Globoko žalujoča rodbina Cerar.

ZAHVALA.

Vse, ki so nas tolažili ob prebriski izgubi našega dra-
gega sina, brata, svaka, nečaka in strica, gospoda

Franca Podrekarja

pis. adjunkta oddelka za socialno politiko

in vse one, ki so nam izrazili tako iskreno sočutje, pro-
simo, da blagovolijo tem potom sprejeti našo najpri-
srčnejšo zahvalo.

Osobito se zahvaljujemo g. šefu oddelka za socialno
politiko dr. Fr. Goršiču in cenjenemu uradništvu
tega oddelka za zadnjo čast, ki so mu jo izkazali. Po-
sebna zahvala bodi izrečena g. dr. Stanku De Gleria
za njegovo požrtvovalnost, olajšati mu težke zadnje ure
njegovga življenja, prečistiti duhovščini za oprav-
ljene cerkvene obrede, g. Gustavu Strniša za prekrasno
pesem, ki jo je poklonil svojemu prijatelju v slovo, cenj.
zastopstvu Ljubljane in Danice, njegovim sošol-
cem in osebnim prijateljem, bratom Orlom, gg.
pevcem iz Ljubljane in Kranja za srce pretresujoči za-
lostinki — zlasti še g. zborovodju Cirilu Mohorju —
vsem cenj. darovalcem prelepih vencev in šopkov, doma-
čemu uradništvu in vsem drugim, ki so spremlili ne-
pozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti.

V Kranju, dne 8. junija 1923.

Rodbini PODREKAR-VARACHA.

Priložnostni nakup!

Že nad 20 let obstoječe, bogato založene TRGOVINE Z GLASBILI (v vred-
nosti 60.000 dinarjev) PRODAJ ZA POLOVIČNO CENO. — S. KMETEC,
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26, 3379

Bukovo oglje

prima, suho - vilano, kupujem stalno
in plačam takoj. RUDOLF ZORE &
KOMP., Ljubljana, Gledališka ul. 7/II.

Led

se izdaja vsak dan ob 7.30 zjutraj v
hotelu »SLON«, Dunajska cesta št. 2.

Kateri zanesljiv mizarški mojster s kapi-
talom vsaj 100.000 Din bi hotel pristopiti
kot obratovodja in družabnik

nekemu večjemu lesnemu industr. podjetju
na deželi, združenim z lesno trgovino. —
Ponudbe pod »Vpeljano podjetje št. 3481«.

»WANDERER«

motorno kolo

3 HP, zelo dobro ohranjeno, za 13.000
dinarjev in MOTORCEK za navadno kolo
poceni naprodaj. — FRANC POGRAJC,
Celje, Breg štev. 33. 3473

V NAJEM ISČEM

gostilno s trgovino

ev. samo, GOSTILNO. Ponudbe na upravo
pod »SOLIDNA STRANKA 3492«.

BOLJSI GOSPOD ISČE

meblovano sobo

s POSEBNIM VHODOM za takoj. Po-
nudbe pod »DUBRAVA« na upravništvo.

PRODAJ

malo hišico

okoli 100 žlahtnih sadnih dreves, njive
in nekaj gozda; cena 45.000 dinarjev.
Naslov v upravi lista pod št. 3475.

Prva košnja

SENO, z deteljo pomešano, okroglo
18.000 m² NAPRODAJ. : Ponudbe na
upravo lista do 12. t. m. pod šifro:
»KOŠNJA 3478«.

2 kompletni postelji

zelo dobro ohranjeni, NAPRODAJ. —
Poizve se. VIDOVDANSKA CESTA,
v gostilni pri »MOZINI«. 3482

NAPRODAJ IMAM

2 valjčna stola

v dobrem stanju. — FR. SKERJANEC,
valjčni mlin, p. RADOMLJE. 3502

Hiša naprodaj!

s sadnim in zelenjavnim VRTOM, čebel-
njakom, svinjakom, hlevom in drugim
gospodar. poslopji v lepem idiličnem kra-
ju Dolenjske, pripravna za obrtnika ali
penzionista, za K 220.000. — Dopisi na
upravo »Slovenca« pod »TAKOJ« 3485.

PRODAM DOBRO OHRANJENO,
KOMPLETNO

sušilnico za hmelj

znamke »LINHART« v meri 4 m². —
Ogleda in izve se pri ANT. SPLIHAL,
ŠT. ILJ, p. MISLINJE. 3491

LEPO

manjše posestvo

prodam

pod zelo ugodnimi pogoji

v Rimskih toplicah, obstoječe iz hiše
(vile s 7 sobami, kuhinje, 2 kleti, bal-
konček itd., zidan hlevček, šupa, okoli
vile čez 2 orala sadnega in zelenjad.
vrta, niive, mal smrekov gozdiček itd.,
vse v najboljšem stanju. Kupcu takoj
vse na razpolago. Samo resni kupci
dobe natančne podatke pri P. ŠTERK,
trgovca in posestnika, Ljubljana, Stari
trg štev. 18. 3470

Kupimo

svinčeni
KABEL
za telefon

»SVETLA«

D. D. LJUBLJANA, Hilsrjeva ul. 5.

Radi opustitve trgovine prodajamo po
znatno znižanih cenah

vse vrste pohištvo

Trgovina s pohištvom in tapet. delavnica
BRATA SEVER, Ljubljana,
Gospodarska cesta štev. 13 (Kolizej).

Klavirje in pianine

KUPUJEM. Ponudbe z označbo marke,
cene, dolžosti in notranje konstrukcije
klavirja, to je da-li ima klavir znotraj
okoli železno ali leseno ramo — treba
poslati na S. F. ČOP, Zagreb, Mrazovi-
čeva ulica št. 12, III. nadstr. 3329

Enodružinsko hišo

z lepim vrtom in prostim stanovanjem
dobi, kdor največ obljubi zanjo v Rož-
ni dolini štev. 106 pri Marjaku. Na-
prodaj le do 15. t. m. 3358

Prodaja lesa.

Nadarbina Stari trg pri Slovenjgradcu
namerava PRODATI približno 1000 m³
lepega stoječega BUKOVEGA LESA v
parceli 5 (Blatnica) v občini Vrhe pri
Slovenjgradcu. Ponudbe je vložiti ofer-
tnim putem do 2. jul. t. l. Pogoji so
razvidni pri posest. Blatniku v bližini
gor. parcele in v žup. uradu Stari trg.

PRODA SE

PLETILNI STROJ

št. 8. — Naslov v upravi. 3454

MARTIN ŽURAN

SOBNI SLIKAR,

LJUBLJANA, Mestni trg št. 12,

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa
v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev
točna, cene zmerne. 3272

NAPRODAJ JE

TRAČNA ŽAGA

(Bandsäge) 700 mm rolne. — ALFRED
AMANN, Tržič. 3032

Najboljša kolesa

pneumatiko in vse dele koles, nudi po
originalnih cenah. — Zastopstvo trdke
J. Gorec, M. R. PLEVEL v Preski pri
Medvodah. 3406

PRODA SE SKORAJ NOVA

jedilnica,

SPALNICA, KUHINJA in PISARNA. —
Naslov se izve v upravništvu »Slovenca«
pod številko 3457.

Angleški

B. S. A. motocikli in bicikli

svetovnoznani precizijski izdelki prve vrste
dospell.

Zastopstvo: JUGO-AUTO d. z o. z. Ljubljana

Dunajska cesta 36.

Objava.

Čast nam je obvestiti slavno občinstvo, da smo uredili
v naši tovarni posebni oddelek za

lesorezbarijo in strugarstvo.

Izdelujemo vseh vrst držala za zvonove, podložne de-
ščice, držala za vsako industrijo, kakor tudi vse fasonirane
predmete za mizarje in industrijo, lesene svečnike, strugane
in rezane. Preskrbljeni smo z vsemi najmodernejšimi stroji
ter smo v stanju vsako naročilo brzo in kulantno izvesti.
Obenem priporočamo naše bogato preskrbljeno skladišče
električnih lestenecv, nočnih svetilk in vseh ostalih elek-
trotehniških potrebščin. Lastni izdelek električnih baterij
in žepnih svetilk.

Ivan Paspas i sinovi

Poslovnica:
Bogovičeva ul. 9,
Int. telef. 8—90

Zagreb

Tovarna:
Gunduličeva ul. 41,
Telefon 7—25.

**Prostovoljna
javna dražba.**

raznih voz. sank. konjske opreme, sodov ter raz-
nega orodja se vrši v sredo, 13. junija, ob 2. uri
popoldne na »ZELENEM HRIBU«, Ljubljana.

Cie. Gle. Transatlantique
Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.

Havre-New York samo 6 dni.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VOZNE LISTKE in tozadevna pojasnila daje:

Ivan Kraker,

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Naprodaj po ugodnih cenah:

Osební auto »Austro-Fiat«, 6 sedežev, Sanitäts-tipa, 24 HP.

Osební auto »PUCH«, 4 sedeži, tipa 2, 18/24 HP.

Tovorni auto »WAF«, 4 tone, 35 HP.

Tovorni auto »PERL«, 5 ton, 35/45 HP.

»Palograf« STROJ ZA DIKTIRANJE, za 150 V., kompl.

»SVETLA« D. D. LJUBLJANA,

HILSERJEVA ULICA ŠT. 5. — TELEFON ŠT. 588.

Lastne bladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v naj-
večjih tržiščih inozemstva.

Ustreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice, klju-
nače, divje race

kupuje vsak čas in vsako množino po naj-
višjih cenah od oddajnih postaj 2180

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino,

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. št. 59, 4, 3. — Brzjavaj: VAJDA, Čakovec.
Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

Soliden in točen obračun.

PARNIK "LEVIATHAN"

najmodernejši, največji iz najbolj luksuzni
oceanjski parnik

V tej čudoviti ladiji so utelešeni največji izumi zna-
nosti, vse moči kapitala in uspehi iznajdbe. Nepri-
merna udobnost v vseh razredih.

Proo potovanje v New York 17. junija 1923,
potem 7. 8. 9. 10. 11. 12. vsake 3 tedne iz Southam-
ptona — Cherbourga. Vse podrobnosti pove spodaj stoječi naslov.

Bremen — New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškiimi vladnimi parniki. Nepreko-
ni po udobnosti, čistoti in po izborni oskrbi. Nagle in varne ladje!

George Washington, President Fillmore, President Harding,
President Roosevelt, America, President Arthur.
Zahtevajte podrobna pojasnila in brošure list 214.
Izborna prilika za prevažanje blaga

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Belgrad, Palata Beogradske Zadrage.
Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

Zdravilišče Rogaska Slatina

Sezona: Maj — september.

Zdravljenje vseh želočnih in črevesnih bolezni. Cene zmerno.
V pred- in posezoni znatni popusti za vse, 50% za drž. urad-
nike, oficirje in duhovne vseh priznanih veroizpovedi, in njih
rodbinske člane.

Največja udobnost.

Zahtevajte prospekte.

Ravnateljstvo zdravilišča.

Kompleten kino - inventar

s kompl. Gaumont aparatom, 4 PHS bencinagregatom z dinamom brez ma-
gneta in vergazerja, pianino, 2 elektr. peči, nad 200 bukovih zaklopnih sto-
lov etc etc, SE PRODA na javni dražbi dne 12. junija 1923
ob 10. uri dop. v skladišču Javnega skladišča in prevozne družbe d. d. v
CELJU, Savinjsko nabrežje (carinarna).

MEDJIMURSKI KONJI!

Poltežki in čisto težki konji ter kobile za vprego in odgoj
za gospodarstva in tovarne
stoje stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA

veletrgovina s konji

ČAKOVEC, MEDJIMURJE, JUGOSLAVIJA.

Brzjavlj: Vajda Čakovec

Telef. interurb. 59, 4

Ako še niste, pošljite naročnino!

Prvovrstni modni salon za gospode

Štefan Gomboc, Ljubljana

Dvorni trg 3 (pod Narodno kavarno - poleg trgovine Schwab

se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo vsakovrstnih modnih, promenadnih, športnih in salonskih oblek, raglanov,
površnikov itd. Z večletnim bivanjem v inozemstvu sem si pridobil vsestransko strokovno izobrazbo ter jamčim v
vsakem oziru za prvovrstno in brezhibno izdelavo. — Elegantni vzorci angleškega in češkega sukna vedno na
razpolago!

Točna postrežba!

Znatno
znižane cene!

Continental Cord

Glavni zastopnik za Slovenijo:

Viktor Bohinec, Ljubljana, Dunajska cesta št. 21.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d., prodajalca Ljubljana.
POLJANSKA CESTA ŠT. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških ČEVLJEV iz telečjega
boka v vseh bojah, govedjega boka in rjave kravine.
SOLIDNO DELO! 3480 NIZKE CENE!

„Šentjanški premog“

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah
za promptno dobavo

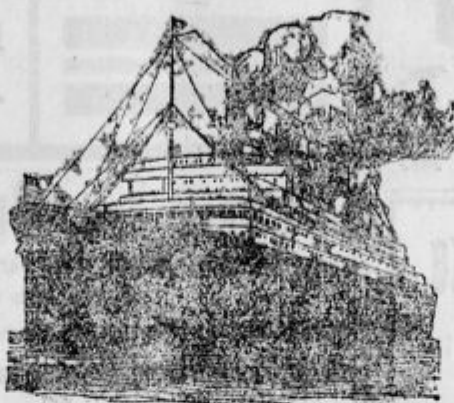
Šentjanški premogovnik And. Jakil, Krmelj
Dolenjska.

Prodajni urad v Ljubljani, Kerkov trg 10.

HOLLAND - AMERIKA LINIJA

Zagreb-Rotterdam-New-York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev
Hrvatska banka za promet s nekretnostima d. d. Zagreb.

Odprava potnikov I., II. III. raz-
reda za Severno Ameriko in
Kanado z ogromnimi, najmo-
dernimi parobrodskimi parob-
rodi. Povezovanje po odprtem
morju 6 do 7 dni. Najugodnejša,
sigurna in brza vožnja.
Izvrstna kuhinja. Vsak teden
jeden parobrod. Potniki tret-
jega razreda imajo posebne
kabine z uzorno čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje vsakomur brzo in brezplačno:

Holland-Amerika Linija

Zagreb, Zrinjski trg šte. 7.

Zajamčeno popravljene Lokomobile

točno iz skladišče
Zagreb in Ljubljana

Wolf-Lanz

vsake velikosti.

Stabilne in vozeče

lokomobile

Lokomobilni kotli

Eaoletno tvorniško

jamstvo

Prvorazredno generalno

popravljene

Popolnoma preizkušene

Kurjive z vsakim

gorivom

Braća Fischer

d. d.

ZAGREB

Pantovčak 5

Bukovo ogije

prima, suho, kupujem stalno. - Ponudba
z navedbo cene za franko vagon. Rudol
ZORC in KOMP., Ljubljana. 3249

Pristni, naravni

malinčev sok

s sladkorjem vkuhan

po 21 Din za kg

nudi lekarna dr. G. PICCOLI
Ljubljana, Dunajska cesta.

POZORI

POZORI

Več otroških vozičkov, koles

z gumo, po ceni napredaj že od 250 Din.
Ljubljana, Zvonarska ulica št. 1.

Valljarna BAKRA

v Slov. Bistrici

IZDELUJE in DOBAVI
takoj sledeče

bakreno blago:

PLOŠČE, OGLATIH in pa
OKROGLIH dimenzij, v
vsaki izpeljavi in debelosti
KOVANO BLAGO: kotli
za mleko, pranje, spodnji
in gornji deli, za žganje-
kuho, kačule, kapke, dna,
vsake velikosti in oblike.

ELEKTRIČNO žico in vrvi
za slabi in močni tok —
DROGI, okrogli, ploščnati
in štiriovalni vsake debe-
losti. — ZAKOVNICE v
vsaki velikosti. — ŠLAG-
LOT, debel, srednjedel,
droben. — ŠNELLOT. —

PRVA in EDINA to-
varna te stroke v SHS

Ali ste že preskrbljeni s knjigo

Babilonska uganka?

Dobi se skoraj v vseh knjigarnah. Za isto
se iščejo tudi gospodje, ki bi jo proti pri-
mernemu honorarju predstavili v angleški,
francoški, italijanski in ruski jezik. — Na-
slov v upravi lista pod šte. 3488.

Banatsko la. BLAGO

MOKA, KORUZA la. zdrava, koruza de-
fekt za konje, PŠENICA, OVES, pšenične
OTROBE, koruzni ZDROB, koruzna mo-
ka, otrobe itd. Od 5 kg naprej, ter na
vreče in na vagone paritet kaka postaja
v Sloveniji po najnižji dnevni ceni. Raz-
prodaja M. BIELIC, Dunajska cesta
33 pri „Balkanu“. — Garantira se za
prvorazredno BANATSKO BLAGO!

IDEAL-ERIKA

pisalni stroji najmodernejšega sestava dobavi tvrdka
za pisarno in potovanje
na mesečne obroke

THE REX Co. LJUBLJANA

Gradišče 10.

Zahtevajte ponudbe in prospekte.

Združene opekarne d. d. Ljubljana nudi v poljubnih množinah zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep), najpripro-
stejše, najtrpežnejše in najcenejše kriče stih
sedanjosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbo.

Spretni zastopniki so sprejeto.

Hamburg-Amerika linija in United-American Lines Inc.

linija

Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno
Ameriko. Izdaja točna pojasnila in
pročaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsak teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

I. G. Drašković, Zagreb

„B“ cesta pri državnem kolodvoru

Podružnice:

BEOGRAD: Balkanska ulica 25.

SUSAŠ: Jovo G. Ivošević, Karolinska cesta 160.

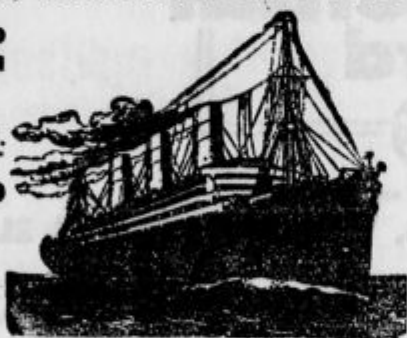
SPLIT: Ante Bulč, Dioklecijanova obala 13.

GRUŽ: Ivo Lovričević.

BITOLJ: Gjorgje J. Dimitrijevič & Komp., Bulevard Kralja
Aleksandra 187.

VEL. BEČKEREK: Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4.

Potnike spremlja do Hamburga družbeni uradnik.

Jajca kupuje

po najvišjih cenah in plača proti oddajnemu po-
od oddajnih postaj in plača trditu brez odtegljaja

E. Vajda, izvoz jajec, Čakovec,

Medjimurje, Jugoslavija.

Brzjavke: Vajda Čakovec. — Telefon interurb. št. 59, 4 in 3.

Albina Bogataj

izdelovalnica perila, Židovska ulica št. 1, II. nadst. —
izdeluje vsakovrstno perilo za dame in gospode po nizkih cenah ter
prezema naročila oprem za neveste. — Strojno všivanje motivov
in čipk. — SRAJCE za gospode po meri. 2485

Koncesijonirano podjetje za elektrotehniko

STEGU IN DRUGI

kom. družba za strojno in električno industrijo.

Pisarna: Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke, Dunajska cesta 1 b III. nadst.
Delavnica: VIČ, Glince 5.

Gradi električne centrale in električne naprave za luč in moč. Izvaja vse električne inšta-
lacije, dobavlja ves električen material, generatorja, elektromotorje, transformatorje

Stanovanje

obstoječe iz 4—5 sob, v prvem nadstropju nove, v prometnem delu
se nahajajoče zgradbe, ISČE TRGOVEC. Ponudbe pod šifro „M. Z.
3423“ na upravnishvo tega lista.

Naznanilo.

Centenemu občinstvu vljudno naznanjava, da sva
prevzela NOVO PREUREJENO RESTAVRACIJO

»Narodni Dom« v Mariboru

Kjer bova točila NAJBOLJŠA PRISTNA VINA ter vedno SVEŽE PIVO. —
PRIZNANO PRVOVRSTNA KUHINJA! — Vsakovrstni BANKETI po na-
ročilu! — Moderno preurejeno KEGLJIŠČE! — VRT in vrtna veranda!
TOČNA POSTREŽBA!

SHAJALIŠČE SLOVANOV!

SE PRIPOROČATA Z ODLICNIM SPOSTOVANJEM

IVAN in VALERIJA ŠOBER, PREJ RESTAVRACIJA »MARIBOR«.

Izdaia konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Suhe gobe,

LIPOVO CVETJE in vse druge
GOZDNE in POLJSKE pridelke
KUPUJE po NAJBOLJŠIH cenah

»FRUCTUS«

D. Z. O. Z.

Ljubljana, Trg Tabor 2.

TELEFON št. 555.

Dr. Dralle-jeva brezova voda
preprečuje izpadanje las, krepi lasišče, za-
branjuje prhljaj in srbež. Posvečuje živce.
Glavna zaloga za razprodajalce:
»ISIS“ d. d. Zagreb, Palmotičeva 6.

Različno kopalno

perilo za dame

in gospode!

A. & E. SKABERNE, Ljubljana,
Mestni trg 10.

Preselitev trgovine.

Marija Rogelj

manufakturna trgovina

Ljubljana

Sv. Petra cesta 38

da se je preselila

v Lingarjevo ulico 4

(za škofijo).

Priporoča se tudi nadalje
-- v prav obilen obisk. --

Stegú in drugi

pisarna Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke
Dunajska cesta 1 b, III. nadstropje

koncesijonirano podjetje za vodovne inštalacije, parne in
vročevodne kurilne naprave, popravilo in postavitve kotlov
za visoki pritisk ter parne napeljave. — Lastna delavnica
za stavbno in strojno klučavničarstvo na Viču - Glince 5.

Specijalno podjetje za napravo in dobavo modernih žag, transmisij in strojev za obdelavo lesa.

„Svetla“

Telefon št. 588.

d. d.

LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILŠERJEVA UL. 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA C. 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev,
pnevmatike in vsake vrste tehniških gumi-
jevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega
auto-materijala.

Na razpolago

Stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

